

Planowanie partycypacyjne
jako droga do integracji różnych grup zawodowych
dla czynnej ochrony i zrównoważonego użytkowania
przyrody polskich miast

Miasto Lublin

Działanie 3

Pierwszy etap integracji grupy docelowej – wspólna diagnoza problemu
Przygotowanie i przeprowadzenie pierwszej sesji warsztatowej

Raport cząstkowy

Główny Instytut Górnictwa
Zakład Ochrony Wód
Katowice, wrzesień 2018 r.

Niniejsze materiały zostały opublikowane dzięki dofinansowaniu
Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
Za ich treść odpowiada wyłącznie Główny Instytut Górnictwa

Spis treści

WYKAZ SKRÓTÓW	3
1. OPIS RAM DZIAŁANIA	4
1.1. Porządek warsztatów	5
1.2. Cel warsztatów	6
1.3. Uczestnicy warsztatów	6
2. PRZEBIEG WARSZTATÓW	7
3. OCENA STANU I PRESJI WYSTĘPUJĄCYCH NA OBSZARZE PROBLEMOWYM	13
4. BARIERY I SZANSE DLA DOBREGO UŻYTKOWANIA I ZARZĄDZANIA OBSZAREM PROBLEMOWYM	19
4.1. Wstępna lista barier	20
4.2. Uporządkowana lista barier skutecznych działań na rzecz ochrony i gospodarowania zasobami przyrody doliny Dopływu spod Konopnicy	22
5. WSTĘPNE WARIANTY DOCELOWEJ WIZJI OCHRONY I ZAGOSPODAROWANIA OBSZARU PROBLEMOWEGO	25
6. WSTĘPNA OCENA ATRAKCYJNOŚCI I WYKONALNOŚCI WIZJI ZAGOSPODAROWANIA OBSZARU PROBLEMOWEGO	30
6.1. Zmodyfikowana metodyka GE na potrzeby projektu INTEGRAPLAN	30
6.2. Rezultaty analizy problemowej z zastosowaniem zmodyfikowanej metodyki GE	33
ZAŁĄCZNIKI	37
SPIS RYSUNKÓW	54
SPIS TABEL	54
SPIS ZAŁĄCZNIKÓW	54

WYKAZ SKRÓTÓW

ESOCh	Ekologiczny System Obszarów Chronionych
MPWiK	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
PGW	Państwowe Gospodarstwo Wodne
UM	Urząd Miasta

1. OPIS RAM DZIAŁANIA

Działanie 3 miało na celu integrację grupy docelowej. Aby osiągnąć postawiony cel przeprowadzono pierwszy z planowanych warsztatów roboczych z udziałem wytypowanej na wcześniejszych etapach projektu grupy docelowej. Podczas warsztatu dokonano pogłębionej diagnozy terenu problemowego z uwzględnieniem istniejących presji oraz barier dla skutecznej ochrony i dobrego urządzenia/gospodarowania zasobami przyrody terenu problemowego.

W ramach przygotowań do sesji warsztatowej:

- zweryfikowano listę uczestników warsztatu – w oparciu o wcześniejsze uzgodnienia z interesariuszami instytucjonalnymi, a także pozyskane informacje o innych, istotnych grupach interesariuszy,
- przeprowadzono telekonferencję z przedstawicielami UM Lublin poprzedzającą spotkanie warsztatowe,
- przygotowano plan wizji terenowej (wycieczka edukacyjna w terenie, prowadzona w ramach warsztatów),
- przygotowano część seminaryjną – wprowadzającą do warsztatów,
- opracowano materiały warsztatowe w oparciu o wyniki studium przypadku (mapy, zestawienia, schematy) i ustalenia poczynione podczas telekonferencji.

Spotkanie warsztatowe odbyło się 24 lipca 2018 r.

Opracowane materiały warsztatowe i powarsztatowe stanowią załączniki nr 1 i nr 2 do niniejszego raportu.

1.1. Porządek warsztatów

Tabela 1. Etapy warsztatów

Lp.	Zakres tematyczny	Metoda prowadzenia	Czas trwania
1	Przywitanie i przedstawienie się, wprowadzenie do tematu spotkania, zapoznanie z listą i kluczem doboru uczestników	prezentacja ppt	15 minut
2	Ocena stanu i presji, jakim podlega przyroda przedmiotowego terenu, sformułowanie kilku wstępnych wizji docelowej ochrony i wykorzystania przedmiotowego terenu	wykład wprowadzający w zagadnienie – prezentacja ppt dyskusja/praca bez podziału na grupy, z wykorzystaniem metody konferencji <i>Open Space</i>	30 minut
3	Wizyta terenowa – bezpośrednie zapoznanie z analizowanym obszarem, wymiana spostrzeżeń na miejscu	wizja lokalna, spacer badawczy z elementami dyskusji moderowanej	90 minut
4	Rozpoznanie barier skutecznej ochrony i dobrego urządzenia/gospodarowania zasobami przyrody analizowanego terenu	wykład wprowadzający, prace warsztatowe	60 minut
5	Uzgodnienie listy barier ochrony i dobrego urządzenia/gospodarowania zasobami przyrody oraz wyzwań i problemów ¹ Wstępne określenie możliwości docelowych zasad zarządzania terenem	dyskusja moderowana z zastosowaniem metody tablicy ogłoszeń	30 minut
6	Wstępna ocena atrakcyjności i realności wizji wykorzystania/zagospodarowania zasobów przyrody analizowanego terenu, z równoczesnym zapewnieniem jego skutecznej ochrony z wykorzystaniem podejścia wg macierzy General Electric (macierz Kinseya) ¹	wykład, wstęp do prac warsztatowych dyskusja	30 minut

¹ Ostateczne uzgodnienie istotności barier nastąpiło w wyniku pracy powarsztatowej, prowadzonej on-line w lipcu – sierpniu 2018 r.

1.2. Cel warsztatów

Celem warsztatów była pogłębiona diagnoza terenu problemowego oraz wstępna wizja ochrony i wykorzystania zasobów przyrody na tym terenie.

1.3. Uczestnicy warsztatów

W warsztatach udział wzięli przedstawiciele:

- Urzędu Miasta Lublin (Biuro ds. Zagospodarowania Dolin Rzecznych i Wąwozów, Biuro Rewitalizacji, Wydział Gospodarki Komunalnej, Biuro Partycypacji Społecznej, Wydział Planowania, Referat ds. ochrony środowiska w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, Wydział Planowania, Biuro Miejskiego Architekta Zieleni),
- PGW Wody Polskie – RZGW Lublin – Wydział Planowania w Gospodarowaniu Wodami,
- Zarządu Dzielnicy Szerokie,
- Rady Dzielnicy Węglin Południowy,
- Zarządu Dzielnicy Węglin Północny,
- Rady i Zarządu Dzielnicy Konstantynów,
- Forum Kultury Przestrzeni,
- Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej – Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej,
- Stowarzyszenia Młodych Naukowców,
- Uniwersytetu Przyrodniczego,
- Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego – Instytut Architektury Krajobrazu,
- Polskiego Radia Lublin.

2. PRZEBIEG WARSZTATÓW

Spotkanie warsztatowe odbyło się w sali konferencyjnej Hotelu Focus w Lublinie, przy al. Kraśnickiej 80.

Po krótkim przywitaniu i wprowadzeniu w tematykę spotkania oraz przedstawieniu założeń projektu i założeń spotkań warsztatowych, które poświęcone są rozpoznawaniu i rozwiązywaniu rzeczywistych, udokumentowanych problemów gospodarowania przyrodą w danym mieście, pan Adam Hamerla – przedstawiciel zespołu GIG zaprezentował wstępną ocenę stanu i presji, jakim podlega przyroda doliny Dopływu spod Konopnicy (rozdział 3 niniejszego raportu).

Dyskusja dotycząca presji oraz historycznych zmian i uwarunkowań, mających wpływ na obecny stan doliny kontynuowana była podczas wizji terenowej (Rysunek 1).

Rysunek 1. Uczestnicy warsztatów przy zbiorniku ZR3

Źródło: fotografia wykonana podczas warsztatów w dniu 24 lipca 2018 r.

Wizja terenowa obejmowała szczegółową analizę dwóch fragmentów doliny Dopływu spod Konopnicy, a jej założenia oparte były na materiałach informacyjnych przygotowanych wcześniej dla uczestników, co umożliwiło bardziej efektywną dyskusję zdiagnozowanych barier i uwarunkowań rozwoju doliny (Rysunek 2).

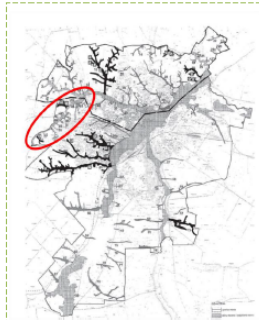

Planowanie partycypacyjne
jako droga do integracji różnych grup zawodowych
dla czynnej ochrony i zrównoważonego użytkowania przyrody polskich miast

SPOTKANIE WARSZTATOWE - Lublin, 24 lipca 2018 r. WIZJA TERENOWA

Informacje podstawowe dotyczące doliny Dopływu spod Konopnicy

Obszar problemowy obejmujący dolinę Dopływu spod Konopnicy zgodnie z podziałem Lublina zawartym w projekcie *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – Część I: Uwarunkowania z 2017 r.* zlokalizowany jest w granicach Obszaru IX - Zachodni – „Węglin”. W projekcie *Studium...*, w Obszarze IX wyznaczono tereny aktywizacji gospodarczej i koncentracji miejsc pracy (na południe od projektowanej tzw. Trasy Zielonej), tereny intensywnej urbanizacji (przeważająca część obszaru), tereny dolin rzecznych (dolina Dopływu spod Konopnicy) oraz tereny koncentracji wielkokubaturowych obiektów handlowych.

Obszar problemowy zaznaczony na schemacie przedstawiającym umiejscowienie uroczysk w suchych dolinach Lublina
Schemat wykorzystany za: Koszańska M., Krzysiak M., Czeżyk M., Trzaskowska E., Adamiec P. Uroczyska w lubelskich „wąwozach” część I [w:] Wąwozy i suche doliny Lublina. Potencjał zagrożenia. Trzaskowska E. (red.). Urząd Miasta Lublin, 2014

Źródła Dopływu spod Konopnicy znajdują się na terenie gminy Konopnica w rejonie przecięcia Obwodnicy Lublina – S19 z drogą wojewódzką 747 (Konopnica – Bełżyce), w niszce bagiennej zwanej również źródłem św. Wojciecha. Jest to lokalny ciek płynący w rowie, który częściowo został poddany regulacji (np. powyżej km 5+220 ciek był pogłębiany przez gminę Konopnica), a w części jest w stanie zbliżonym do naturalnego. W początkowym odcinku płynie on jako pojedyncza struga w kierunku równoleżnikowym z zachodu na wschód, następnie – po ok. 1 km – łączy się z drugim ciekami i skręca na północny-wschód, płynąc równolegle do przebiegającej w odległości około 1 km na wschód alei Kraśnickiej. Od granicy gmin Konopnica – Lublin ciek płynie w naturalnym korycie „bruździe” o szerokości i głębokości ok. 20 – 50 cm. Całkowity zanik wody cieku następuje w rejonie Lipniaka.

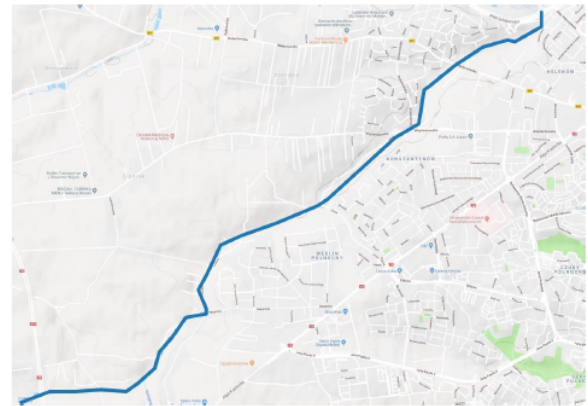
Planowanie partycypacyjne
jako droga do integracji różnych grup zawodowych
dla czynnej ochrony i zrównoważonego użytkowania przyrody polskich miast

Charakterystyka Dopływu spod Konopnicy:

Całkowita powierzchnia zlewni: 18,7 km²

Całkowita długość rzeki: 7,52 km

Długość odcinka w obrębie miasta Lublin: 5,52 km

Dolina Konopnicy stanowi zielono-błękitną oś zarówno dla mieszkańców miejscowości Konopnica – graniczącej z Lublinem od zachodu, jak i dzielnic położonych po obu stronach doliny Węglina Północnego i Południowego oraz Konstancyńowa. Hydrograficznie dolina ściśle powiązana jest z doliną Czechówki, do której uchodzi poniżej na skrzyżowaniu Alei Solidarności i Warszawskiej, nieopodal Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Na wysokości ulicy Głębokiej do doliny Dopływu spod Konopnicy dochodzi dolina łącząca ten obszar z terenami blisko centrum miasta, a dokładnie w rejon Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Jako ważny dla warunków zdrowotnych zamieszkiwania korytarz ekologiczny – wskazana jest do bezwzględnej ochrony i wzmacniania funkcji przyrodniczych.

Charakterystyka szczegółowa obszaru problemowego

Obszar problemowy rozpoczyna się od przekroczenia Dopływu spod Konopnicy z ul. Lipniak (km 3+340), aż do zbiorników retencyjnych przy ul. Laskowej (km 4+370). Długość cieku objęta rozwiązaniami koncepcyjnymi wynosi 910 m.

Rysunek 2. Folder informacyjny dotyczący fragmentu doliny, przygotowany dla uczestników warsztatów

Podczas dyskusji kontynuowanej po powrocie z terenu, dominowały następujące kwestie:

„Renaturalizacja” wyglądu zbiorników ZR3

Pani Zofia Polska – Przewodnicząca Zarządu Dzielnicy Konstancyńów zwróciła uwagę na brak estetyki zbiorników retencyjnych ZR3 i fakt, że są zlokalizowane w miejscu istniejących wcześniej źródeł.

Dyskusji poddano możliwość i potrzebę działania na rzecz zmniejszenia ilości betonu w zastosowanych obecnie oraz przyszłych rozwiązaniach infrastrukturalnych w dolinie.

Możliwości i przykłady stosowania bardziej naturalnych rozwiązań będą jeszcze dyskutowane w ramach dalszych prac projektowych.

Zabezpieczenie doliny przed dalszą zabudową

Pod dyskusję poddano wzrost świadomości zarządzających oraz części mieszkańców i innych grup interesariuszy dotyczącej wysokiej rangi tego problemu. Niezbędne jest prowadzenie działań tak, aby równoważne były: rozwój gospodarczy, wzrost jakości życia człowieka oraz ochrona przyrody.

Pani Iwona Mańko – Przewodnicząca Rady Dzielnicy Węglin Południowy zasugerowała, że powinno się prowadzić działania zwiększające świadomość mieszkańców, że jeśli ktoś

pragnie wybudować dom na terenie zielonym, nie będzie miał doprowadzonej drogi czy kanalizacji, bo są to zbyt wysokie koszty środowiskowe i ekonomiczne.

Pani Magdalena Nosek – przewodnik miejski i członek Forum Kultury Przestrzeni oraz pan Dariusz Boruch – Przewodniczący Zarządu Dzielnicy Węglin Północny zaproponowali jako rozwiązanie zabezpieczające przed zabudową – wykupienie przez miasto działek osób prywatnych położonych w dolinie.

Głównym wnioskiem wynikającym z dyskusji i tej części warsztatów jest wypracowana zgoda, że **podstawą wszelkich działań jest bezwzględna ochrona doliny przed zabudową.**

Funkcja retencyjna doliny

Funkcja retencyjna doliny Dopływu spod Konopnicy jest kluczowa. Zagadnienia i problematyka związana z gospodarowaniem wodami, w tym wodami opadowymi i roztopowymi, w przestrzeni zurbanizowanej stanowią jedno z większych wyzwań gospodarki przestrzennej XXI wieku. Także polityka miasta w zakresie adaptacji do zmian klimatu polega na wypracowaniu takiego sposobu gospodarowania wodami opadowymi i roztopowymi, aby skutek występowania intensywnych opadów, gromadząca się w zlewni miejskiej woda nie powodowała szkód w obiektach mieszkalnych i własności prywatnej.

Pan Paweł Mierzwa – architekt z Lubelskiej Okręgowej Izby Architektów i Wiceprzewodniczący Zarządu Dzielnicy Węglin Północny przypomniał, że na wysoczyznach wzdłuż doliny, np. os. Konstantynów, planowana jest zabudowa mieszkaniowa, dla której niezbędne będzie doprowadzenie infrastruktury (drogi, oświetlenie, kanalizacja). Pod dyskusję poddano kwestię, w jaki sposób zaproponować punkty włączenia nowej kanalizacji deszczowej do istniejących zbiorników, m.in. ZR3, aby nie uległy zniszczeniu zasoby przyrodnicze i przestrzenne doliny.

Jednocześnie pod dyskusję poddano zagadnienie, na ile funkcja retencyjna doliny ma być jej funkcją dominującą. Pan Dawid Soszyński z Instytutu Architektury Krajobrazu Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i Forum Kultury Przestrzeni podkreślił, że próba zatrzymania w dolinie całej wody „deszczowej” spływającej z otaczających terenów wiązać się będzie z koniecznością budowy kolejnych zbiorników retencyjnych, a przez to zniszczenia bioróżnorodności doliny.

Konieczność (?) uszczelnienia koryta ciek

W zakresie działań na rzecz potencjalnego uszczelnienia koryta ciek, dla przeciwdziałania zanikowi wody w korycie, ze względu na uwarunkowania geologiczne i przekształcenie koryta, możliwe jest utworzenie warstwy uszczelniającej z naturalnie występującego materiału lessowego, odpowiednio zezwałowanego i zagęszczonego. Następnie możliwe przykrycie warstwy lessów warstwą tzw. żwiru leśnego lub innego o podobnych właściwościach. Ze względu na fakt, że materiał taki zawiera znaczną ilość grubych frakcji

granulometrycznych, powinien on być odporny na erodujące oddziaływanie cieku, a jednocześnie zapewniać odpowiednie warunki bytowe dla roślin wodnych i ryb².

Jednocześnie przedstawiciel UM Lublin, pan Tomasz Radzikowski podkreślił, że niezbędne jest wykonanie opracowania obejmującego analizę hydrologiczną z uwzględnieniem stanu i jakości wody w różnych okresach. Dopiero to umożliwi ocenę, jaki zakres prac w korycie będzie niezbędny i jaki będzie związany z tym poziom kosztów.

Uwarunkowania hydrogeologiczne cieku

Profesor Zdzisław Michalczyk z Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej zaprezentował informacje dotyczące uwarunkowań hydrogeologicznych i hydromorfologicznych doliny Doptýwu spod Konopnicy. Szczególnie istotnymi czynnikami, na które została zwrócona uwaga, to naturalny zanik wód w korytach lubelskich rzek, związany z uwarunkowaniami geologicznymi i wpływ poboru wód podziemnych na wielkość przepływu w rzekach

Ponadto podczas wizji terenowej i towarzyszącej jej dyskusji poruszono także następujące zagadnienia:

- w dzielnicy Węglin: brak ogólnodostępnych terenów zielonych/przestrzeni publicznej, także z uwzględnieniem miejsc dostępnych dla dzieci/„zielony” plac zabaw,
- propozycja udostępnienia części doliny – od ul. Lipniak do Raszyńskiej dla mieszkańców (ścieżki piesze, mała architektura).

W kolejnej części warsztatów dyskusji poddano zagadnienie barier dla skutecznej ochrony i dobrego urządzenia/gospodarowania zasobami przyrody analizowanego terenu. Wstępnie zdiagnozowane bariery zostały zaprezentowane przez pana Dariusza Zdebika z zespołu GIG, następnie zweryfikowane, uzupełnione i zhierarchizowane w wyniku prac warsztatowych. Wyniki przedstawiono w rozdziale 4 niniejszego raportu.

Następnie (Rysunek 3) przedstawiono propozycję wizji rozwoju doliny (rozdział 5 niniejszego raportu).

W kolejnej części warsztatów dyskusji poddano zaangażowanie kluczowych grup interesariuszy, w tym m.in. przedstawicieli Gminy Konopnica³. Zaprezentowana została opracowana przez zespół GIG mapa interesariuszy, której celem jest zobrazowanie znaczenia danej grupy zawodowej i społecznej oraz jej nastawienia wobec planowanego projektu, a także stopnia oddziaływania na tenże projekt⁴.

² W oparciu o przykład realizacji dla rzeki Inde. Za: Chodak M., Polak K., Ochrona środowiska wodnego w Nadreńskim Zagłębiu Węgla Brunatnego, Górnictwo i Geoinżynieria, Rok 34, Zeszyt 4, 2010

³ Nieuczestniczących w przedmiotowych warsztatach

⁴ Lisiński M., Metody planowania strategicznego, PWE, Warszawa 2004

Rysunek 3. Uczestnicy warsztatów podczas dyskusji o proponowanych wariantach wizji

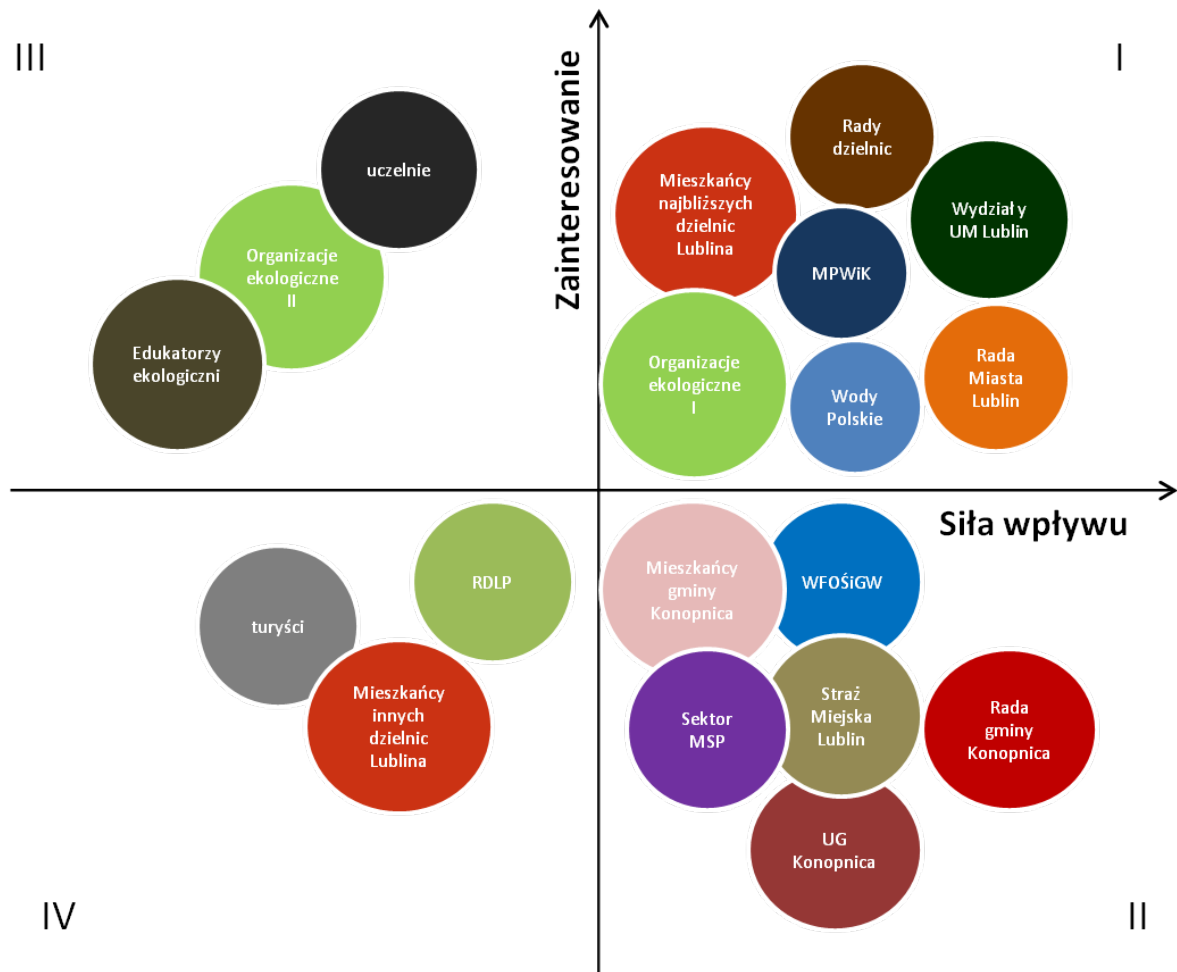
Źródło: Fotografia wykonana podczas warsztatów w dniu 24 lipca 2018 r.

W wyniku dyskusji mapa interesariuszy została zmodyfikowana (Tabela 2).

Tabela 2. Aspekty mapy interesariuszy zmodyfikowane w wyniku dyskusji warsztatowej

Uwaga	Efekt
Zdaniem uczestników warsztatów mieszkańcy miasta Lublina mają mniejszy wpływ na działania w projekcie niż początkowo zakładano	Dokonano zmiany w schemacie, zgodnie z wynikiem dyskusji
Nie wszystkie wydziały UM Lublin, mające znaczenie i wpływ na planowane działania w dolinie Doptýwu spod Konopnicy, są zainteresowane tym tematem	Postanowiono nie dzielić UM Lublin na poszczególne wydziały na mapie interesariuszy. Zastaną podjęte działania na rzecz zwiększenia zainteresowania i zaangażowania istotnych, brakujących wydziałów
Urząd Gminy Konopnica jest niezainteresowany pracami, natomiast większą siłą wpływu niż zdiagnozowana może mieć Rada Gminy – jako przedstawiciel mieszkańców	Dokonano zmiany w schemacie, zgodnie z wynikiem dyskusji Podjęto dyskusję nad możliwością zwiększenia zaangażowania przedstawicieli UG Konopnica (zaangażowanie Wód Polskich w tym zakresie) i stałego informowania przedstawicieli Rady Gminy Konopnica o przebiegu prac

Na Rysunku 4 przedstawiono zmienioną mapę interesariuszy.

Rysunek 4. Mapa grup interesariuszy – wersja zmieniona w wyniku dyskusji warsztatowej

Jako ostatni punkt warsztatu – pani Małgorzata Markowska – przedstawiciel zespołu GIG przedstawiła zasady oceny atrakcyjności i wykonalności poszczególnych działań (rozdział 6 niniejszego raportu).

Ustalono, że materiał ten zostanie wysłany do uczestników przez zespół GIG, a ocena zostanie dokonana przez uczestników w ramach pracy powarsztatowej – on-line.

3. OCENA STANU I PRESJI WYSTĘPUJĄCYCH NA OBSZARZE PROBLEMOWYM

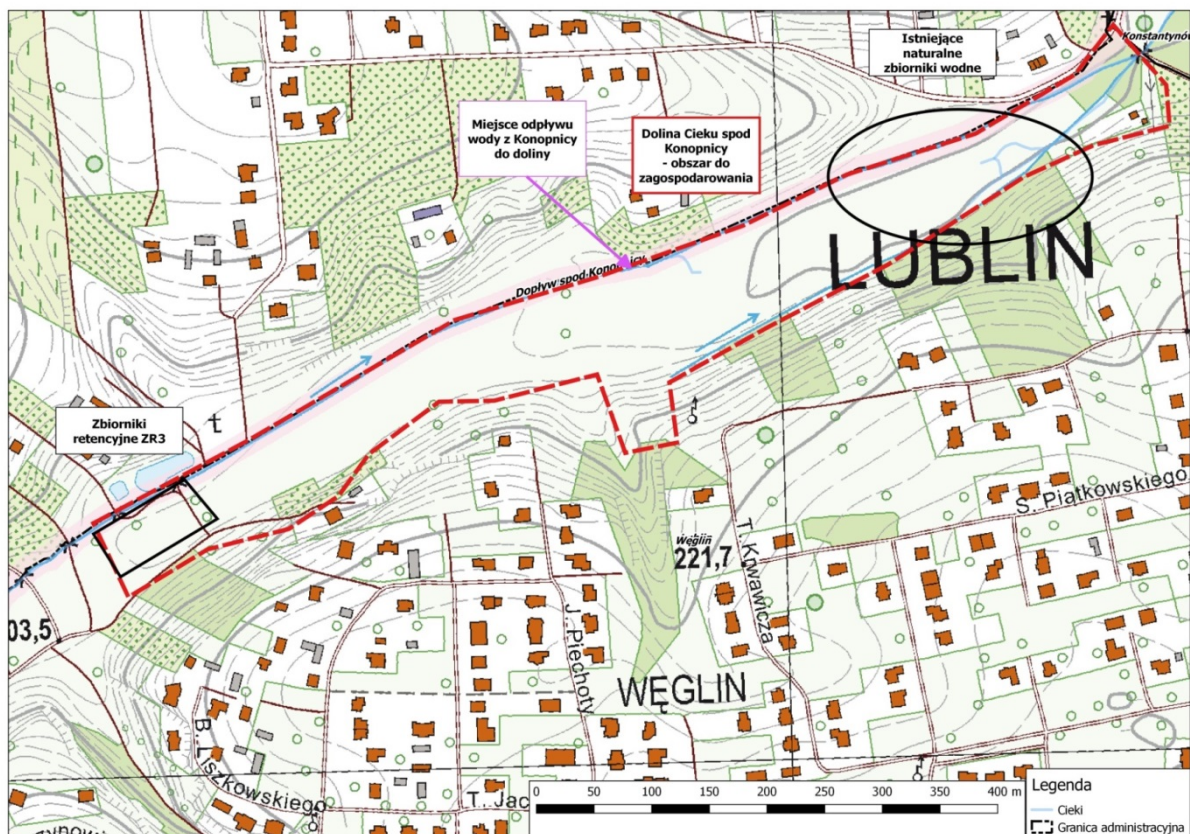
Dopływ (Ciek) spod Konopnicy – dopływ Czechówki przepływa przez miasto w rejonie ul. Wojciechowskiej. Źródła Dopływu spod Konopnicy znajdują się na terenie gminy Konopnica w rejonie przecięcia Obwodnicy Lublina – S19 z drogą wojewódzką 747 (Konopnica – Bełżyce), w niszy bagiennej zwanej również źródłem św. Wojciecha. Ciek powyżej km 5+220 był pogłębiany przez gminę Konopnica. Od granicy między gminą Konopnica a Lublinem ciek płynie w naturalnym korycie „bruździe” o szerokości i głębokości 20–50 cm. Długość cieku wynosi 7520 m, w tym w granicach miasta Lublin 5520 m. Kilkaset metrów od strony jego ujścia koryto zostało uregulowane przez miasto, przystosowane do odprowadzania wód deszczowych. Stan prawny cieku nie jest do końca wyjaśniony – stąd wynika problem z ustaleniem jego administratora.

Obszar problemowy obejmujący dolinę Dopływu spod Konopnicy, zgodnie z podziałem Lublina zawartym w projekcie *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – Część I: Uwarunkowania* z 2017 r., zlokalizowany jest w granicach Obszaru IX – Zachodni – „Węglin”. W projekcie Studium w Obszarze IX wyznaczono tereny aktywizacji gospodarczej i koncentracji miejsc pracy (na południe od projektowanej tzw. Trasy Zielonej), tereny intensywnej urbanizacji (przeważająca część obszaru), tereny dolin rzecznych (dolina Dopływu spod Konopnicy) oraz tereny koncentracji wielkokubaturowych obiektów handlowych.

Hydrograficznie dolina ściśle powiązana jest z doliną Czechówki, do której uchodzi poniżej na skrzyżowaniu Alei Solidarności i Warszawskiej, nieopodal Ogrodu Botanicznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Na wysokości ulicy Głębokiej do doliny Dopływu spod Konopnicy dochodzi dolina łącząca ten obszar z terenami blisko centrum miasta, a dokładnie z rejonem Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Już same te powiązania stanowią potencjał doliny Dopływu spod Konopnicy i predysponują go do specjalnej ochrony i włączenia go w zielono-błękitną sieć infrastruktury miejskiej.

W granicach gminy Konopnica dolina Dopływu spod Konopnicy w większości nadal użytkowana jest rolniczo i przeznaczana przede wszystkim pod łąki i pastwiska. Z kolei suche doliny – szczególnie w granicach administracyjnych Lublina – stanowią tereny nieużytkowane lub zagospodarowane są pod ogródki działkowe.

Obszary graniczące z doliną Dopływu spod Konopnicy zagospodarowane są pod budownictwo mieszkaniowe z tendencją do dalszego rozwoju, co z jednej strony stanowi zagrożenie ze strony presji deweloperskiej na zagospodarowanie doliny, z drugiej natomiast powinno być bodźcem do wykreowania przestrzeni publicznej o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych dla mieszkańców tej części miasta.

Rysunek 5. Mapa obszaru problemowego

Podkład mapowy zakupiony w CODiK Warszawa

Tabela 3 przedstawia charakterystykę stanu istniejącego doliny Dopyływu spod Konopnicy na odcinku od km 3+340 do km 4+370.

Tabela 3. Charakterystyka obszaru problemowego

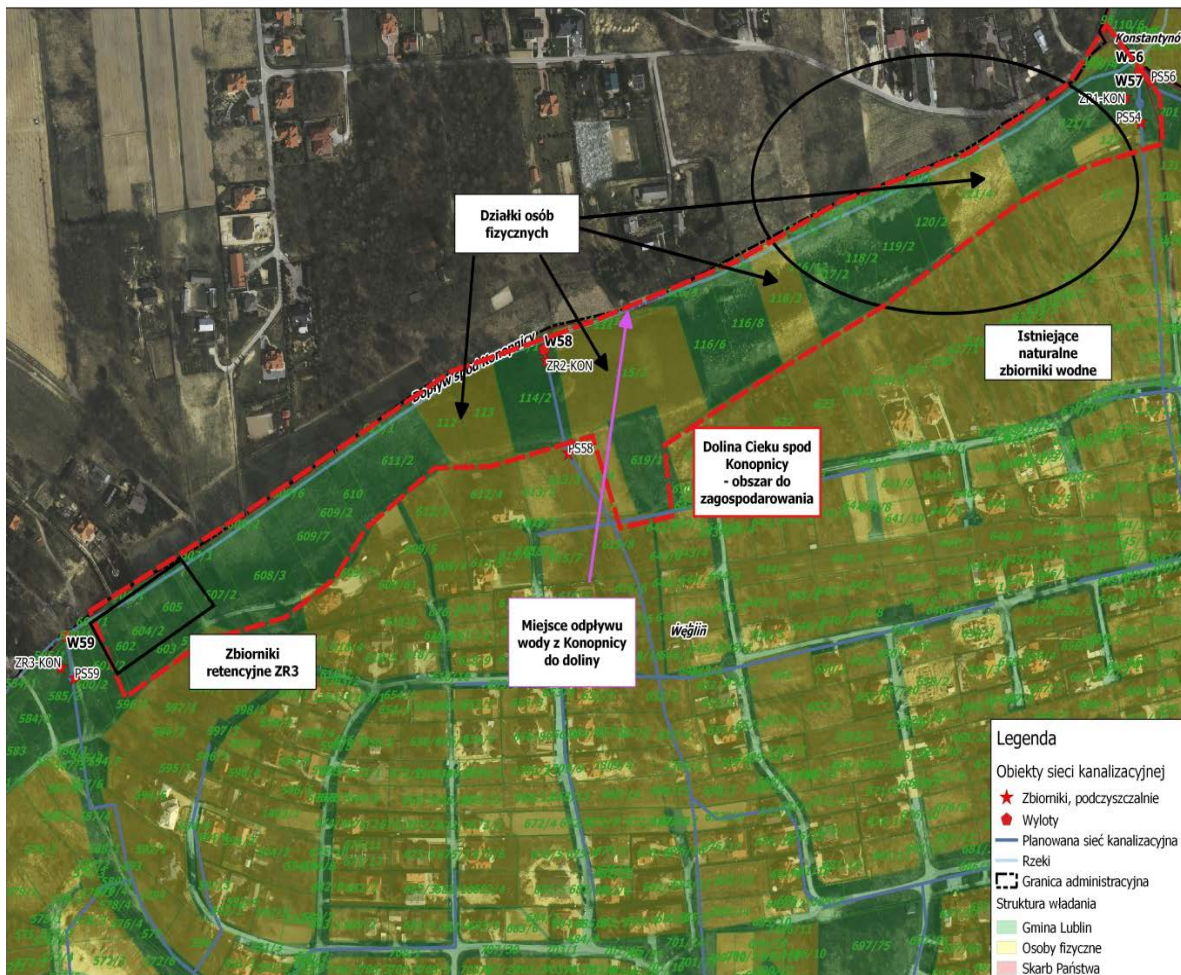
Kilometraż	Charakterystyka
3+340	Przepust pod ul. Lipniak. Dopytyw z rowu opaskowego odwadniającego podmokły teren położony powyżej ul. Lipniak
od 3+300 do 3+390	Dolina wąwozu ul. Lipniak
od 3+340 do 3+800	Koryto Dopyływu spod Konopnicy suche Po prawej stronie cieku utworzyły się stawy i tereny podmokłe. Zasilanie w wodę stawów pochodzi z przekopu wykonanego na Dopyływie spod Konopnicy Roślinność i ptactwo wodne wskazują, że obszar ten od kilkunastu lat podlega naturalnej sukcesji przez gatunki typowe dla obszarów podmokłych
od 3+790 do 3+970	Dolina wąwozu mającego początek między ul. Józefa Piechoty i Tadeusza Krwawicza

Kilometraż	Charakterystyka
3+800	Przekop na Dopływie spod Konopnicy prowadzący wody do doliny
3+850	Przekop na Dopływie spod Konopnicy prowadzący wody do doliny
od 3+800 do 3+850	Podmokły teren doliny. Naturalne wyrzeźbienie korytek przez ciek
od 3+900 do 3+920	Skupisko drzew
3+900	Planowany wylot kanalizacji deszczowej W58
od 3+900 do 4+020	Podmokły teren doliny. Brak zasilania ze strony Dopływu spod Konopnicy (brak korytek rowów). Dopływ spod Konopnicy przepływa przez niewielkie skupisko drzew
od 4+020 do 4+200	Po prawej stronie Dopływu spod Konopnicy znajduje się obszar łąkowy
4+230	Połączenie Konopnicy z istniejącymi zbiornikami wód deszczowych ZR3. Kanał łączący Dopływ spod Konopnicy ze zbiornikami ma służyć do odświeżania wody w zbiornikach
od 4+260 do 4+370	Po prawej stronie Dopływu spod Konopnicy zlokalizowane są zbiorniki retencyjne wód deszczowych ZR3 (2 szt.), których zadaniem jest gromadzenie wód opadowych z osiedla Lipniak. Zbiorniki ZR3 zostały zaprojektowane i wykonane jako zbiorniki suche W przypadku przepełnienia zbiorników wody opadowe mają być odprowadzane na pobliskie łąki (poza koryto) Zbiorniki położone są na działkach stanowiących własność Gminy Lublin Drogi dojazdowe, gruntowe utwardzone, od strony miasta Lublin
4+250	Mostek na drodze gruntowej między gminą Konopnica i miastem Lublin
od 4+240 do 4+300	Zbiornik wodny na terenie gminy Konopnica (działka osoby fizycznej). Nie stwierdzono widocznego połączenia z Konopnicą. Poziom wody w zbiorniku jest powyżej lustra wody w cieku
od 4+300 do 4+600	Dolina wąwozu mającego początek w rejonie ul. Feliksa Skubiszewskiego – Tarninowej

Źródło: oprac. na podstawie <http://geoportal.lublin.eu/sipl/app/index#>, kompozycja: Planowanie przestrzenne

Istotnym negatywnym uwarunkowaniem dla zagospodarowania przedmiotowego terenu i planowania systemowych działań ochronnych jest struktura własnościowa. Dopływ spod Konopnicy, począwszy od przekroczenia granicy gminy Konopnica z miastem Lublin, płynie na działkach Skarbu Państwa nr 543 i 111 (arkusz mapy: 1; nr obrębu 72; Obręb: Konopnica II). Fragmentarycznie przepływa przez działki (np. sąsiaduje równoległe brzegiem prawym, przecina działki) należące do miasta Lublin i osób fizycznych (dz. nr. 112, 113, 115/1, 116/3,

121/3). Niejednorodna struktura własnościowa wymaga, przed zaplanowaniem jakichkolwiek inwestycji, uzgodnień z właścicielami gruntów i zaangażowania ich na etapie prac koncepcyjnych, w celu uniknięcia wydłużania prac na etapie projektowym i wykonawczym ewentualnych inwestycji.

Rysunek 6. Mapa obszaru problemowego z zaznaczoną strukturą własności

Źródło: oprac. na podkładzie ortofotomapy Google Maps

Przekształcenia zasobów środowiska przyrodniczego i krajobrazowego miasta spowodowały w dolinie Dopływu spod Konopnicy zaburzenie przepływu wody w korycie i podtopienie znacznych obszarów gruntu. Wpływ na wielkość przepływu w cieku ma również odprowadzanie części wód do dwóch zbiorników na wody opadowe, położonych w górnej części doliny. Zgodnie z założeniami projektowymi woda z Dopływu spod Konopnicy miała być wykorzystana do odświeżania wód opadowych zgromadzonych w zbiornikach wód deszczowych ZR3. Obecnie część wody z cieku wpływa do zbiorników ZR3 (Rysunek 7).

Rysunek 7. Widok na zbiorniki wód deszczowych ZR3

Źródło: fotografia wykonana podczas warsztatów w dniu 24 lipca 2018 r.

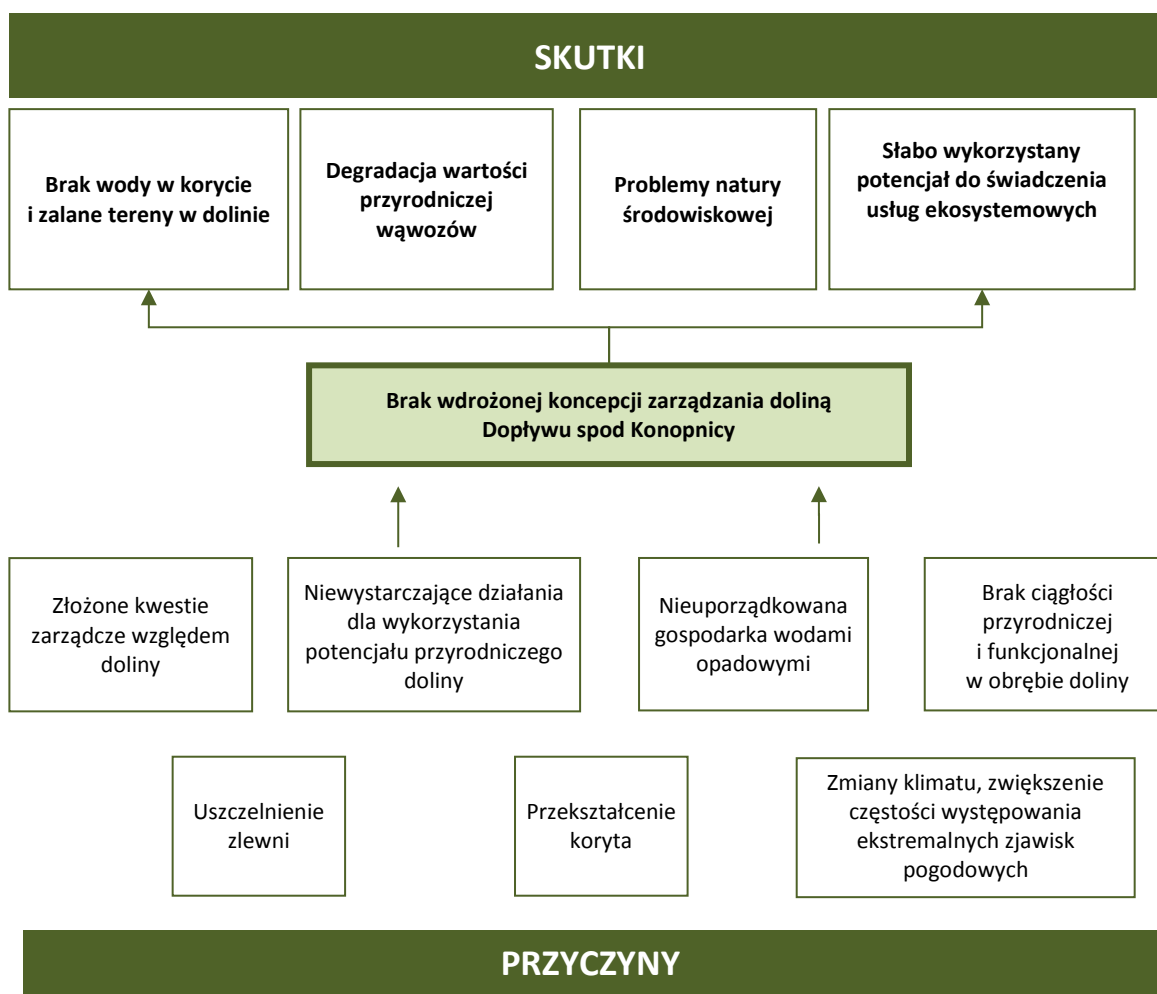
Problematyka odprowadzania wód opadowych i roztopowych na terenach, na których następują dynamiczne zmiany zagospodarowania powierzchni, jest szczególnie ważna w aspekcie bezpieczeństwa mieszkańców, którzy stanowią bardzo istotną grupę interesariuszy w ramach projektu INTEGRAPLAN. Sposoby gospodarowania wodami opadowymi i roztopowymi w zlewni mogą być stosowane indywidualnie (retencjonowanie i gospodarowanie tzw. deszczówką przez mieszkańców – właścicieli posesji), a także systemowo – budowa lub odbudowa systemu kanalizacji, zastosowanie zbiorników retencyjnych, przy jednoczesnym podniesieniu walorów przyrodniczych danego terenu. Biorąc pod uwagę uwarunkowania lokalne, koncepcja systemu retencji i zrównoważonego odprowadzania wód opadowych i roztopowych wpisuje się w założenia programu ochrony środowiska miasta Lublin, a także w obowiązujące aktualnie uregulowania prawne⁵.

Wkraczanie zabudowy na tereny położone bezpośrednio w obrębie doliny Dopytywu spod Konopnicy i inne tereny rolniczo-leśne analizowanego obszaru powoduje presję związaną ze zwiększeniem emisji zanieczyszczeń i niszczeniem elementów przyrodniczych. Przyczyn takiego stanu należy upatrywać w braku wyodrębnionych miejsc rekreacyjno-edukacyjnych, które w sposób znaczący poprawiają walory użytkowe i estetyczne, co wpływa z kolei na wzrost atrakcyjności otoczenia. Ponadto nieuporządkowana gospodarka wodami opadowymi powoduje nie tylko zagrożenie zalewowe, ale także ogranicza proces odnawiania się drzewostanu. Brak jest także funkcjonalnego połączenia terenu z innymi obszarami zielonymi miasta, co także zmniejsza atrakcyjność badanego obszaru.

⁵ Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, Dz.U. 2017 poz. 1566, z późniejszymi zmianami

Poniżej zbiorników ZR3 (ok. 430 mb) na korycie Dopytywu wykonano przekop, a wody ciekłu skierowane zostały na obszar nieużytków – łąki. Na podmokłym obszarze wytworzył się nowy ekosystem wodno-błotny, na którym wykształciły się typowe dla takich miejsc gatunki flory i fauny. Jednocześnie od km 3+800 koryto ciekłu jest suche, na co w sposób bezpośredni wpływają uwarunkowania hydrogeologiczne oraz przekształcenie koryta w postaci przekopu kierującego wody na obszary łąkowe i do zalewiska.

Zestawienie głównych problemów oddziałujących na bieżące zagospodarowanie doliny Dopytywu spod Konopnicy przedstawiono na Rysunku 8.

Rysunek 8. Drzewo problemów

4. BARIERY I SZANSE DLA DOBREGO UŻYTKOWANIA I ZARZĄDZANIA OBSZAREM PROBLEMOWYM

Zgodnie z projektem *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin*⁶ dolina Doływu spod Konopnicy stanowi ważny korytarz ekologiczny – wskazany do bezwzględnej ochrony i wzmocnienia funkcji przyrodniczych. Wyklucza się możliwość zabudowywania przestrzeni otwartych i obszarów stanowiących system przyrodniczy miasta (obszarów sieci ESOCh) w sposób, który niszczy przyrodnicze funkcje systemu, dopuszczając lokalizację obiektów i urządzeń związanych z ich funkcjonowaniem (sport i rekreacja, turystyka), ochroną funkcji przyrodniczych oraz obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Podstawowym założeniem zagospodarowania terenu jest jego ochrona i kształtowanie, w których nadrzędnym celem jest zachowanie krajobrazu i powiązań ekologicznych poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego, przy uwzględnieniu potrzeb związanych z: ochroną przed powodzią, deszczami nawalnymi, suszą, niekorzystnymi zmianami klimatycznymi miasta. Dokonano wstępnej diagnozy barier dla realizacji planów na rzecz gospodarowania przyrodą tego terenu. Podział barier przedstawiono na Rysunku 9, a ich wstępną listę – w następnym podrozdziale.

Rysunek 9. Bariery gospodarowania zasobami przyrody doliny Doływu spod Konopnicy

⁶ Projekt *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Lublin – Uwarunkowania*, 2018, dokument podczas II wyłożenia do wglądu publicznego

4.1. Wstępna lista barier

Podczas spotkania warsztatowego w lipcu 2018 r., pod dyskusję poddano zdiagnozowaną wcześniej przez zespół GIG, wstępną listę barier prowadzenia działań na rzecz ochrony i gospodarowania zasobami przyrody doliny Dopływu spod Konopnicy.

Bariery formalnoprawne:

- rozdrobniona struktura własnościowa terenu w dolinie⁷,
- nie w pełni wyjaśniony stan prawny ciek, z czego wynika problem z ustaleniem jego administratora,
- wymogi prawne związane z zabezpieczeniem doliny jako korytarza przewietrzającego dla miasta.

Bariery społeczne:

- wzajemnie sprzeczne oczekiwania interesariuszy względem zagospodarowania doliny,
- niska świadomość części mieszkańców dotycząca niekorzystnego wpływu zabudowy na procesy przyrodnicze i funkcję retencyjną doliny,
- brak akceptacji mieszkańców i właścicieli gruntów dla faktu, że jeśli ktoś pragnie wybudować dom w terenie zielonym, nie będzie miał doprowadzonej drogi czy kanalizacji, bo są to zbyt wysokie koszty środowiskowe i ekonomiczne,
- brak dbałości o zielone tereny „wspólne”.

Bariery infrastrukturalne:

- brak ciągów komunikacyjnych,
- niespójne, nieestetyczne i nieuporządkowane elementy infrastruktury – zarówno infrastruktury retencyjnej, jak i drogowej (Rysunek 10),
- brak elementów małej architektury,
- presja na zabudowę i grodzenie doliny – płoty utrudniające sezonową migrację zwierząt (Rysunek 10).

Bariery przestrzenne:

- utrudniony dostęp do części terenu,
- zawłaszczanie terenu pod zabudowę,
- brak ciągłości szlaków komunikacyjnych wzdłuż ciek,
- defragmentacja terenu elementami infrastruktury drogowej.

⁷ Szerzej opisana i przedstawiona w rozdziale 3 niniejszego raportu oraz *Studium Przypadku...*

Rysunek 10. Elementy infrastruktury i obecnego zagospodarowania doliny

W wyniku przeprowadzonej dyskusji lista barier została uporządkowana (Rysunek 11), a następnie poddano ocenie istotność poszczególnych barier – w ramach pracy powarsztatowej.

Formularz oceny barier przedstawiono w Załączniku nr 1.

UZGODNIENIE LISTY BARIER

1. Prezentacja dorobku grup warsztatowych,
2. Uzgodnienie listy barier,
3. Określenie możliwości docelowych zasad zarządzania terenem,

Cel:
Hierarchizacja barier i propozycja ich rozwiązania

Fundusze Europejskie
Infrastruktura i Środowisko

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Rysunek 11. Fragment prezentacji dotyczącej barier dla skutecznej ochrony i dobrego urzędzenia/gospodarowania zasobami przyrody analizowanego terenu

4.2. Uporządkowana lista barier skutecznych działań na rzecz ochrony i gospodarowania zasobami przyrody doliny Dopytywu spod Konopnicy

Ocenie poddano istotność poszczególnych barier. Interesariusze przyznali poszczególnym barierom oceny od 1 (najważniejsza, najistotniejsza) do 5 (mało ważna, mało istotna):

Bariery przestrzenne:

- utrudniony dostęp do części terenu (1,88),
- defragmentacja terenu elementami infrastruktury drogowej (2,00),
- zawłaszczanie terenu pod zabudowę (2,13),
- brak ciągłości szlaków komunikacyjnych wzdłuż cieku (2,63).

Bariery infrastrukturalne:

- brak ciągów komunikacyjnych pieszo-rowerowych (1,50),
- niespójne, nieestetyczne i nieuporządkowane elementy infrastruktury zarówno infrastruktury retencyjnej, jak i drogowej (2,75),
- udział gatunków obcych/inwazyjnych prowadzący do degradacji terenu (3,29),
- presja na grodzenie doliny – płoty/murki oporowe/inne rodzaje ogrodzenia utrudniające przemieszczanie się ludzi oraz sezonową migrację zwierząt (4,20).

Bariery formalnoprawne:

- (trudności) w pozyskaniu środków finansowych (1,50),
- rozdrobniona struktura własnościowa terenu w dolinie (1,75),
- nie w pełni wyjaśniony stan prawny ciek, z czego wynika problem z ustaleniem jego administratora (2,00),
- wymogi prawne związane z zabezpieczeniem doliny jako korytarza przewietrzającego dla miasta (2,63).

Bariery społeczne:

- wzajemnie sprzeczne oczekiwania interesariuszy względem zagospodarowania doliny (1,63),
- niska świadomość części mieszkańców dotycząca niekorzystnego wpływu zabudowy na procesy przyrodnicze i funkcję retencyjną doliny (2,25),
- brak dbałości o zielone tereny „wspólne” (2,25),
- brak poczucia bezpieczeństwa w obrębie analizowanego terenu (2,50),
- brak akceptacji dla realizacji zmian (3,00).

Zauważono znaczny rozkład głosów między poszczególnymi barierami przyporządkowanymi do przedmiotowych czterech grup, co przedstawia Tabela 4.

Tabela 4. Ocena ważności barier

Bariera	Typ bariery ⁸	Ocena ważności ⁹
Brak ciągów komunikacyjnych pieszo-rowerowych	I	1,50
Trudności z pozyskaniem środków finansowych	F	1,50
Wzajemnie sprzeczne oczekiwania interesariuszy względem zagospodarowania doliny	S	1,63
Rozdrobniona struktura własnościowa terenu w dolinie	F	1,75
Utrudniona dostępność do części terenu	P	1,88
Defragmentacja terenu elementami infrastruktury drogowej	P	2,00
Nie w pełni wyjaśniony stan prawny ciek, z czego wynika problem z ustaleniem jego administratora	F	2,00

⁸ F – formalnoprawne, I – infrastrukturalne, P – przestrzenne, S – społeczne

⁹ Oceny od 1 (najważniejsza, najistotniejsza) do 5 (mało ważna, mało istotna)

Zawłaszczanie terenu pod zabudowę	P	2,13
Niska świadomość części mieszkańców dotycząca niekorzystnego wpływu zabudowy na procesy przyrodnicze i funkcję retencyjną doliny	S	2,25
Brak dbałości o zielone tereny „wspólne”	S	2,25
Brak poczucia bezpieczeństwa w obrębie analizowanego terenu	S	2,50
Brak ciągłości szlaków komunikacyjnych wzdłuż ciek	P	2,63
Wymogi prawne związane z zabezpieczeniem doliny jako korytarza przewietrzającego dla miasta	F	2,63
Niespójne, nieestetyczne i nieuporządkowane elementy infrastruktury zarówno retencyjnej, jak i drogowej	I	2,75
Brak akceptacji dla realizacji zmian	S	3,00
Udział gatunków obcych/inwazyjnych prowadzący do degradacji terenu	I	3,29
Presja na grodzenie doliny – płoty/inne rodzaje ogrodzenia utrudniające przemieszczanie się ludzi i sezonową migrację zwierząt	I	4,20

Źródło: oprac. na podstawie wyników prac powarsztatowych realizowanych w okresie od lipca do sierpnia 2018 r.

Wśród pięciu najistotniejszych barier można zauważyć bariery ze wszystkich czterech grup. W wyniku uśrednienia dokonanej hierarchizacji barier ochrony i gospodarowania zasobami przyrody doliny Dopływu spod Konopnicy, można stwierdzić jednak, że za najistotniejsze zostały uznane bariery formalnoprawne, co przedstawiono w Tabeli 5.

Tabela 5. Ocena końcowa ważności poszczególnych typów barier

Typ barier	Średnia ważność
Formalnopravne	1,97
Przestrzenne	2,16
Spoleczne	2,33
Infrastrukturalne	2,94

Źródło: oprac. na podstawie wyników prac powarsztatowych realizowanych w okresie od lipca do sierpnia 2018 r.

5. WSTĘPNE WARIANTY DOCELOWEJ WIZJI OCHRONY I ZAGOSPODAROWANIA OBSZARU PROBLEMOWEGO

W ramach warsztatów zaprezentowane zostały wstępna i ogólna wizja zagospodarowania obszaru problemowego, mające na celu rozpoczęcie dyskusji nad wizją docelową.

Zaproponowana wizja jest wynikiem dyskusji prowadzonych na wcześniejszych warsztatach i podczas wiosennych wizji lokalnych oraz kontaktów z przedstawicielami Urzędu Miasta w Lublinie.

Podczas warsztatów, które odbyły się 24 lipca 2018 r., w wyniku dyskusji prowadzonej zarówno w terenie, jak i podczas części warsztatowej, po powrocie z wizji terenowej, zebrano informacje dotyczące oczekiwań różnych grup interesariuszy związanych z przyszłym zagospodarowaniem doliny Doptýwu spod Konopnicy. Dla uporządkowania dyskusji – uczestnicy mogli posiłkować się przygotowanym wcześniej przez zespół GIG zestawieniem możliwych funkcji doliny (Rysunek 12), opartych na wynikach wiosennych spotkań z interesariuszami.

Wypowiedzi uczestników można podzielić na kilka grup obejmujących następujące zagadnienia:

- cechy/sposoby zagospodarowania/funkcji doliny, które powinny być KREOWANE,
- cechy/sposoby zagospodarowania/funkcji doliny, które powinny być ROZWIJANE/WZMACNIANE,
- cechy/sposoby zagospodarowania/funkcji doliny, które powinny być OGRANICZANE/LIKWIDOWANE.

Największym oczekiwaniem uczestników warsztatów jest **zachowanie doliny jako zielono-niebieskiego korytarza miasta i zagospodarowanie jej w harmonii z przyrodą:**

- nieprzerwany zielony korytarz,
- zagospodarowanie z jak najmniejszym użyciem betonu,
- ochrona przed dalszym uszczelnieniem zlewni, ochrona przed zabudową doliny,
- o krajobrazie zbliżonym do naturalnego,
- przyjazna dla ludzi i zwierząt.

Kolejnym oczekiwaniem jest pełnienie **przez dolinę funkcji retencyjnej**, co przekłada się na:

- możliwości retencji nadmiaru wody: mokradła, minizbiornik, tworzące system spowalniający odpływ wód, dzięki czemu istnieje ochrona przed podtopieniami terenów przylegających,
- odtworzenie biegu cieku na całej długości,
- poprawę jakości wód powierzchniowych.

Trzecim oczekiwaniem jest **dostępność doliny dla użytkowników:**

- zwiększenie dostępu do koryta, przez umożliwienie przejścia pieszo wzdłuż koryta potoku/w dolinie,
- ewentualne kładki umożliwiające przechodzenie przez ciek.

MATERIAŁ POMOCNICZY NA WARSZTATY

Potencjalne funkcje doliny
<p>Funkcja przyrodnicza/ochrona bioróżnorodności:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ przywrócenie przepływu w rzece → korytarz ekologiczny, korytarz migracji dla zwierząt▪ naturalne odtworzenie siedlisk roślinności wodnej → wzrost bioróżnorodności▪ bieżące działania na rzecz utrzymania stanu gatunkowego
<p>Funkcja wspierania adaptacji do zmian klimatu</p> <ul style="list-style-type: none">▪ ochrona przed zabudową → zachowanie doliny jako korytarza przewietrzającego▪ ochrona przed uszczelnieniem zlewni
<p>Funkcja retencyjna:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ odtworzenie biegu cieku na obszarze problemowym – efekty:<ul style="list-style-type: none">- przywrócenie przepływu w rzece poniżej tego obszaru- poprawa jakości wód powierzchniowych▪ możliwości retencji nadmiaru wody: mokradła, minizbiornik tworzące system spowalniający odpływ wód i dzięki temu chronią przed podtopieniami tereny przylegające▪ wprowadzenie niezbędnych urządzeń hydrotechnicznych (np. przepusty)▪ monitorowanie nielegalnych zrzutów ścieków
<p>Funkcja komunikacyjna – możliwość przemieszczania się:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ utworzenie szlaku pieszego w dolinie▪ zbudowanie zejścia do doliny▪ stworzenie ścieżki rowerowej (niepełnowymiarowej trasy!)▪ ewentualne kładki umożliwiające przechodzenia przez ciek▪ ewentualne miejscowe umocnienia brzegów
<p>Funkcja edukacyjna:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ stworzenie ścieżki edukacyjnej – jako przykład prawidłowo zagospodarowanej „suchej doliny” – jednej z 84 charakterystycznych dla Lublina/jako elementu zielono-niebieskiego korytarza▪ tablice informacyjne przy miejscach cennych przyrodniczo i rozwiązaniach hydrotechnicznych▪ karmniki dla ptaków (+ tablica informacyjna o wymaganiach pokarmowych poszczególnych gatunków)
<p>Funkcja rekreacyjna/wypoczynkowa:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ dostosowanie zejścia do doliny dla osób w różnym wieku i różnym stopniu sprawności▪ możliwość wykorzystania terenu pod wypoczynek dla okolicznych mieszkańców/miejsce niewielkich imprez plenerowych?▪ estetyczne elementy małej architektury (spójne stylowo) – ławki, kosze na śmieci▪ estetyczne elementy informacyjne▪ utrzymanie porządku w dolinie

Rysunek 12. Możliwe funkcje doliny – materiał pomocniczy przygotowany na III warsztaty

Na podstawie zróżnicowanych oczekiwań interesariuszy i w odpowiedzi na zdefiniowany w studium przypadku stan środowiska oraz z uwagi na presję, jakiej podlega przyroda miasta, zostały zaproponowane trzy warianty wizji dla doliny Dopływu spod Konopnicy, które różnią się między sobą zakresem i skalą działań.

Ze względu na gotowość do realizacji zadań w ramach obszaru problemowego i jego potencjał do świadczenia usług ekosystemowych zrezygnowano z wariantu polegającego jedynie na ochronie stanu obecnego i jednoczesnej rezygnacji z prowadzenia dodatkowych działań.

Wariant I – hydrologiczno-przyrodniczy

Cel: Przywrócenie przepływu w rzece poniżej obszaru problemowego

Pełnione funkcje:

- korytarz przewietrzający dla miasta,
- retencja wód,
- wzrost bioróżnorodności,
- polepszenie stanu wód powierzchniowych.

Wariant zakłada podjęcie działań na rzecz odtworzenia przepływu w rzece poniżej obszaru problemowego, dzięki czemu oczekuje się zwiększenia wartości przyrodniczych i bioróżnorodności, w szczególności na odcinku od obszaru problemowego, aż do ujścia i poprawy jakości wód powierzchniowych. Powiązane z tym działania obejmą zwiększenie możliwości retencji nadmiaru wody: mokradła, minizbiornik, tworzące system spowalniający odpływ wód, dzięki czemu chronią przed podtopieniami tereny przylegające.

Ewentualne wdrożenie tego wariantu będzie wymagało pokonania m.in. barier formalnoprawnych i infrastrukturalnych.

Wariant II – przyrodniczo-rekreacyjny

Cel: Przywrócenie przepływu w rzece + zwiększenie dostępu do doliny dla ludzi

Pełnione funkcje:

- korytarz przewietrzający,
- retencja wód,
- wzrost bioróżnorodności,
- polepszenie stanu wód powierzchniowych,
- miejsce spędzania wolnego czasu.

Wariant II jest rozszerzeniem wariantu I o elementy zwiększające dostęp do doliny dla mieszkańców. W tym wariacie zakłada się dodatkowo działania inwestycyjne, umożliwiające zapewnienie funkcji komunikacyjnej doliny – możliwość swobodnego przemieszczania się pieszych do doliny i w jej obrębie. Założeniem jest utworzenie szlaku

pieszego w dolinie, aczkolwiek tylko ścieżek w takiej postaci, która nie spowodowałaby nadmiernej presji na środowisko przyrodnicze w swoim obrębie. Dodatkowo możliwe jest zbudowanie zejścia do doliny, ewentualnej dodatkowej kładki umożliwiającej przechodzenie przez ciek i elementów małej architektury – ławek, koszy na śmieci wzdłuż ścieżki (w zależności od potrzeb).

Ewentualne wdrożenie tego wariantu będzie wymagało pokonania m.in. barier formalnoprawnych związanych z własnością gruntów w obrębie doliny i barier przestrzennych związanych z tendencją do grodzenia doliny. Jednocześnie realizacja wariantu II będzie stanowiła rozwiązanie występujących barier przestrzennych uniemożliwiających swobodne przemieszczanie się ludzi wzdłuż doliny i części zdiagnozowanych barier infrastrukturalnych.

Wariant III – edukacyjny

Cel: Przywrócenie przepływu w rzece + zwiększenie dostępu dla mieszkańców + funkcja edukacyjna

Pełnione funkcje:

- korytarz przewietrzający,
- retencja wód,
- wzrost bioróżnorodności,
- polepszenie stanu wód powierzchniowych,
- miejsce spędzania czasu wolnego,
- możliwość prowadzenia działań edukacyjnych.

Wariant III to kolejne rozszerzenie wcześniej zaproponowanych rozwiązań, w tym przypadku o funkcję edukacyjną. Dolina Dopytywu spod Konopnicy stanowi nie tylko o dziedzictwie przyrodniczym, ale i kulturowym Lublina, a w swej stosunkowo słabo przekształconej formie może stanowić cenny obiekt edukacyjny. Opcja jest szczególnie interesująca dla dzieci z pobliskich szkół, dla mieszkańców, ale także ze względu na duży udział studentów wśród mieszkańców Lublina.

Zakładane działania – poza działaniami inwestycyjnymi związanymi z odtworzeniem przepływu i udostępnieniem doliny dla ludzi, mogą objąć m.in. stworzenie ścieżki edukacyjnej – jako przykład prawidłowo zagospodarowanej jednej z 84 charakterystycznych dla Lublina „suchych dolin”, opracowanie i zamontowanie tablic informacyjnych przy miejscach cennych przyrodniczo i zastosowanych rozwiązaniach hydrotechnicznych oraz działania na rzecz wsparcia przyrody ożywionej itd.

We wstępnym założeniu wszystkie zaproponowane warianty przewidują odtworzenie przepływu wody w Dopytywie spod Konopnicy.

Podczas warsztatów, w dyskusji i podczas prezentacji przedstawionej przez Profesora Zdzisława Michalczyka z Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, zwrócono uwagę na naturalne czynniki powodujące zaniki wody w korytach lubelskich rzek, w tym szczególnie na uwarunkowania hydrogeologiczne i hydromorfologiczne doliny Dopływu spod Konopnicy. Powoduje to, że każda z powyższych wizji może również zakładać wariant bez odtwarzania przepływu wody w rzece.

6. WSTĘPNA OCENA ATRAKCYJNOŚCI I WYKONALNOŚCI WIZJI ZAGOSPODAROWANIA OBSZARU PROBLEMOWEGO

Ponieważ przeprowadzenie procesu wypracowywania wizji zagospodarowania i ochrony doliny Dopytywu spod Konopnicy wymaga swobodnego zderzenia głosów specjalistów – przedstawicieli instytucjonalnych gospodarzy doliny, naukowców i ekspertów w zakresie ochrony przyrody z jednej strony oraz użytkowników doliny Dopytywu spod Konopnicy i innych lokalnych interesariuszy z drugiej, zaproponowane w ramach niniejszego raportu warianty zostały poddane analizie atrakcyjności i wykonalności bazującej na dotychczas stosowanej w ramach projektu INTEGRAPLAN zmodyfikowanej metodyce General Electric. Opisane warianty zostały wstępnie przedyskutowane podczas III warsztatów (w lipcu 2018 r.), a szczegółowa ocena została wykonana w ramach pracy powarsztatowej (zrealizowanej drogą mailową). Zebrane opinie i oceny cząstkowe uczestników warsztatów – przedstawicieli poszczególnych grup zawodowych umożliwiły wstępny wybór wariantu wizji zagospodarowania doliny „na przecięciu” tych głosów. Cząstkowe oceny uczestników zostały zebrane w postaci punktacji w macierzy, co umożliwiło następnie hierarchizację zaproponowanych wariantów.

6.1. Zmodyfikowana metodyka GE na potrzeby projektu INTEGRAPLAN

Ocena atrakcyjności/zapotrzebowania i wykonalności działań została oparta na zmodyfikowanej macierzy General Electric¹⁰, opartej na założeniach macierzy McKinseya, stosowanej w naukach o zarządzaniu dla oceny atrakcyjności produktu lub sektora. Konstrukcja macierzy opiera się na założeniu, że należy realizować ten wariant, który został oceniony jako najbardziej atrakcyjny, a jednocześnie możliwy do realizacji (wykonalny).

Macierz GE ma dwie osie:

- 1) oś zapotrzebowania (atrakcyjności),
- 2) oś wykonalności.

Do każdej z osi zostały przypisane kryteria oceny i punktacja możliwa do „zdobycia” w ramach danego kryterium. Proponowane kryteria przedstawiono podczas warsztatów. Oś zapotrzebowania ma przypisane 5 kryteriów, natomiast oś wykonalności – 7 kryteriów. Na każdej z osi dany projekt/dane działanie może dostać ocenę zawierającą się w przedziale 0–70 punktów.

¹⁰ Koncepcja tej macierzy została opracowana przez firmę konsultingową McKinsey współpracującą z General Electric na początku lat 70. XX w.

Kryteria „zapotrzebowania/atrakcyjności”

W zakresie kryteriów dotyczących „zapotrzebowania” i „atrakcyjności” danego rozwiązania wskazano 5 kryteriów. W Tabeli 6 przedstawiono opis poszczególnych kryteriów, proponowany zakres możliwej punktacji oraz zasady oceny.

Tabela 6. Kryteria oceny „atrakcyjności”/„zapotrzebowania”

Lp.	Kryterium	Liczba pkt.	Uzasadnienie punktacji
I	Zakres i pilność problemów, które zostaną rozwiązane przez wdrożenie	0–20	Punktacja zależna od liczby barier, problemów lub źródeł problemów, które może rozwiązać realizacja danego działania <i>Im więcej rozwiązywalnych problemów, tym WIĘCEJ punktów</i>
II	Pozytywny wpływ na inne przedsięwzięcia w dolinie i w okolicy	0–10	Liczba punktów zależna od ilości (pozytywnych) powiązań z innymi działaniami miasta <i>Im więcej powiązań, tym WIĘCEJ punktów</i>
III	Powszechność	0–10	Jaki procent osób (społeczności lokalnej, specyficznych grup interesariuszy) będzie korzystać z efektów tego działania? <i>Im więcej grup, tym WIĘCEJ punktów</i>
IV	Wartość w zakresie przyrody	0–20	Wartość punktowa zależna od wpływu na poprawę warunków przyrodniczych w skali lokalnej/całego miasta (bioróżnorodność, przewietrzanie, ochrona, tereny zielone) <i>Im większa, tym WIĘCEJ punktów</i>
V	Wartość w zakresie wizerunku miasta	0–10	Wartość punktowa zależna od skali oddziaływania wizerunkowego działania (skala najbliższego otoczenia, dzielnicy, całego miasta) <i>Im większa, tym WIĘCEJ punktów</i>

W ramach większości kryteriów była możliwość przyznania 0–10 punktów. W kryteriach „kluczowych” (pilność realizacji, wartość w zakresie przyrody) można było przyznać 0–20 pkt.

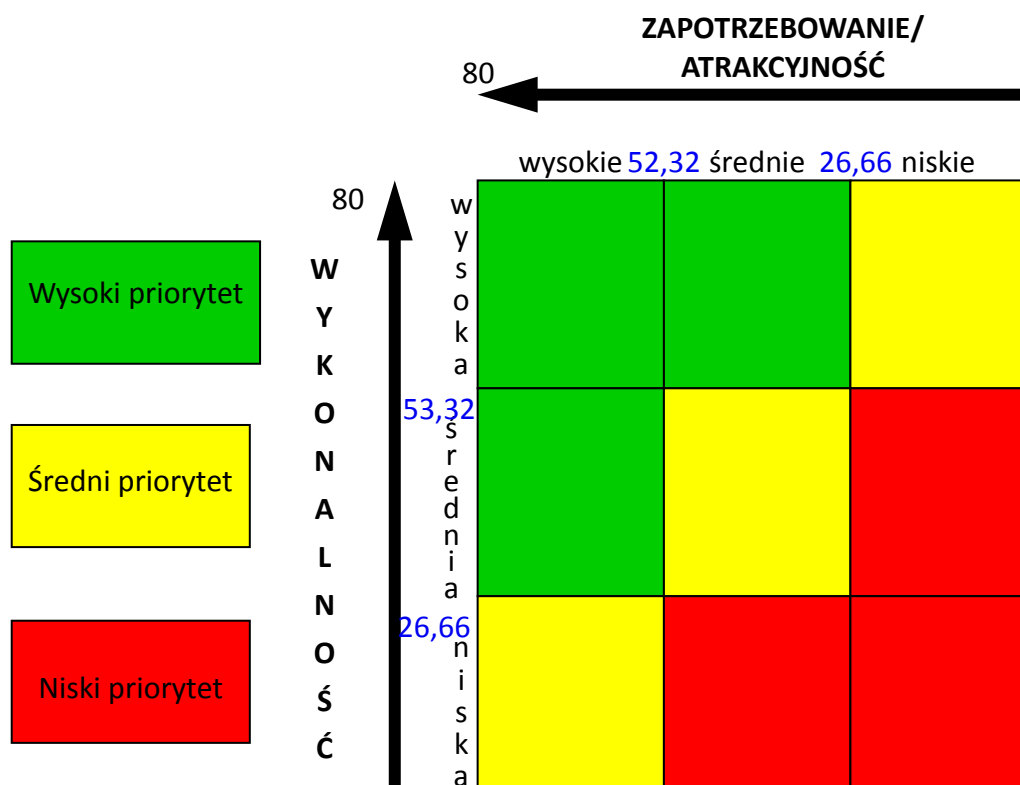
Kryteria „wykonalności”

W zakresie kryteriów dotyczących „wykonalności” danego rozwiązania wskazano 7 kryteriów. W Tabeli 7 przedstawiono opis poszczególnych kryteriów, proponowany zakres możliwej punktacji oraz zasady oceny.

Tabela 7. Kryteria oceny „wykonalności”

Lp.	Kryterium	Liczba pkt.	Uzasadnienie punktacji
I	Korzyści vs. koszty	0–10	Czy poziom kosztów będzie akceptowalny przez miasto/inwestora? Czy planowane koszty realizacji projektu są współmierne do oczekiwanych korzyści?
II	Bariery realizacji działania	0–10	Istotność sumy barier → jak silne bariery projekt musi przewyciężyć? <i>Im więcej barier, tym MNIEJ punktów</i>
III	Utrzymywanie i zapewnianie bezpieczeństwa (możliwość utrzymywania efektów projektu przy współdziałaniu społeczności lokalnej i wolontariuszy)	0–10	Czy efekty działania projektu mogą zostać podtrzymane w ramach aktualnych środków budżetowych przeznaczanych przez UM na utrzymanie zieleni miejskiej lub ewentualnie z udziałem ochotników, wolontariuszy, czy muszą to być dodatkowi pracownicy lub specjaliści z zewnątrz? <i>Im większe koszty utrzymania bezpieczeństwa oraz zapewnienie trwałości projektu, tym MNIEJ punktów</i>
IV	Możliwość znalezienia specjalistów do wykonania projektu (firmy, eksperci)	0–10	Czy do wykonania działania są potrzebni wykwalifikowani specjaliści? Jeśli tak, czy da się ich znaleźć? <i>Im większa trudność techniczna w wykonaniu działania, tym MNIEJ punktów</i>
V	Zgodność z działaniami zewnętrznymi (infrastrukturalnymi, społecznymi) i dokumentami strategicznymi miasta/dzielnic	0–10	Im więcej działań, z którymi projekt jest zbieżny, tym większa szansa na powodzenie jego realizacji <i>Im więcej działań zbieżnych, tym WIĘCEJ punktów</i>
VI	Zależność od innych podmiotów	0–10	Czy realizacja działań zależy od innych podmiotów decyzyjnych (np. Gmina Konopnica, PGGWP, zarządcy infrastruktury)? <i>Im więcej podmiotów, tym MNIEJ punktów</i>
VII	Akceptacja społeczna	0–10	Jaki procent grup interesariuszy/społeczności lokalnej zaakceptuje projekt? <i>Im większy, tym WIĘCEJ punktów</i>

Wyniki oceny zostaną następnie przedstawione na matrycy GE (przykład zmodyfikowanej matrycy przedstawiono poniżej).

Rysunek 13. Przykładowa matryca GE

6.2. Rezultaty analizy problemowej z zastosowaniem zmodyfikowanej metodyki GE

Ocena atrakcyjności i wykonalności zaproponowanych wizji zagospodarowania obszaru problemowego została dokonana w ramach pracy powarsztatowej.

Dyskusji, a następnie ocenie możliwości, poddano poszczególne warianty (opisane w rozdziale 5) i poszczególne składowe zaproponowanych wariantów wizji – obejmujące działania na rzecz zapewnienia przez dolinę poszczególnych funkcji: retencyjnej, adaptacyjnej do zmian klimatu, przyrodniczej, komunikacyjnej, rekreacyjnej i edukacyjnej.

Dzięki temu otrzymano nie tylko wskazanie, który z wariantów wizji jest najbardziej atrakcyjny i możliwy do realizacji, ale także możliwość określenia, która ze składowych poszczególnych wariantów wpływa pozytywnie lub negatywnie na tę ocenę.

Zgodnie z opisem w rozdziale piątym przeprowadzono analizę atrakcyjności dla poszczególnych komponentów trzech zaproponowanych wariantów wizji, dla ułatwienia przytoczonych poniżej.

- Wariant 1 – Przywrócenie przepływu w rzece poniżej obszaru problemowego.
- Wariant 2 – Przywrócenie przepływu w rzece + zwiększenie dostępu dla mieszkańców.

- Wariant 3 – Przywrócenie przepływu w rzece + zwiększenie dostępu dla mieszkańców + funkcja edukacyjna.

Szczegółowe formularze oceny i wyniki prac powarsztatowych zawarto w załączniku 2.

W Tabeli 8 zestawiono i ujednolicono punktację dla zaproponowanych wariantów; w kontekście zapotrzebowania największy wynik osiągnął Wariant II.

Tabela 8. Wyniki analizy określającej zapotrzebowanie/atrakcyjność zaproponowanych wariantów

Lp.	Wariant	ZAPOTRZEBOWANIE/ATRAKCYJNOŚĆ					SUMA
		zakres i pilność problemów	pozytywny wpływ na inne przedsięwzięcia	pow szechność	wartość w zakresie przyrody	wartość w zakresie wizerunku miasta	
1	Wariant I	15,1	6,8	4,2	14,4	6,8	47,3
2	Wariant II	16,0	8,3	7,3	10,5	8,0	50,1
3	Wariant III	12,2	7,7	7,4	11,7	8,4	47,4

Źródło: oprac. na podstawie wyników prac powarsztatowych

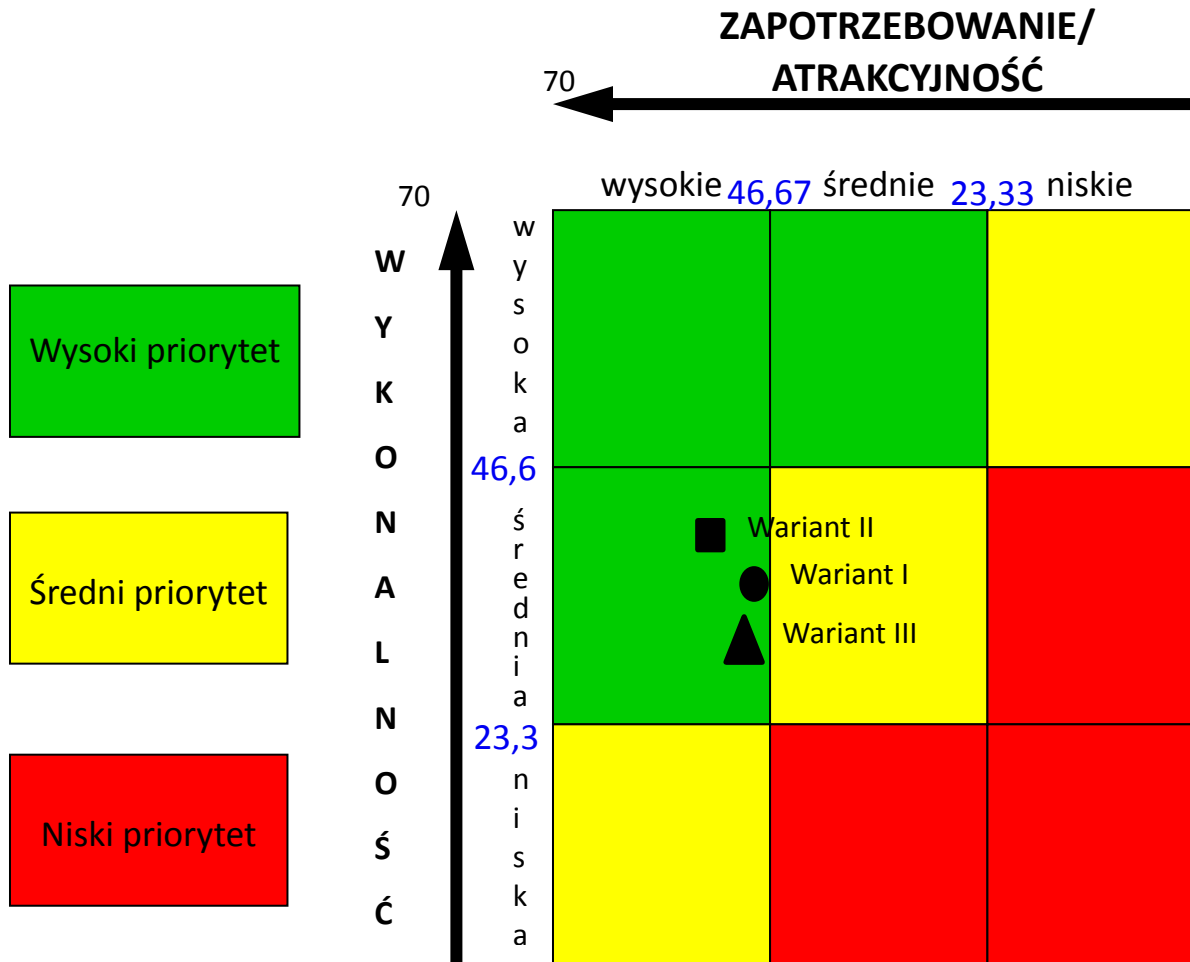
W Tabeli 9 zestawiono i ujednolicono punktację dla zaproponowanych obszarów w kontekście wykonalności. Najwyższą ocenę otrzymał Wariant II.

Tabela 9. Wyniki analizy określającej wykonalność zaproponowanych wariantów

Lp.	Wariant	WYKONALNOŚĆ							SUMA
		korzyści vs. koszty	bariery realizacji działania	utrzymywanie i zapewnianie bezpieczeństwa oraz trwałości projektu	możliwość znalezienia specjalistów do wykonania projektu	zależność od innych projektów	zgodność z działaniami zewnętrznymi	akceptacja społeczna	
1	Wariant I	5,5	5,2	4,9	5,1	5,5	4,6	6,7	37,5
2	Wariant II	6,0	3,6	3,9	5,4	6,7	5,0	7,5	38,1
3	Wariant III	5,5	3,6	3,0	5,3	6,8	4,6	7,3	36,1

Źródło: oprac. na podstawie wyników prac powarsztatowych

W wyniku przeprowadzonej analizy wykorzystującej macierz McKinseya (Rysunek 14) spośród zaproponowanych trzech wariantów wybrano wstępnie Wariant II, który zostanie uszczegółowiony i poddany pod dyskusję podczas kolejnego spotkania warsztatowego.

Rysunek 14. Graficzna interpretacja wyników analizy GE dla doliny Doptywu spod Konopnicy

Miasto Lublin

Sesja warsztatowa III

MATERIAŁ POWARSZTATOWY

ZAŁĄCZNIK NR 1

Hierarchizacja barier ochrony i gospodarowania zasobami przyrody doliny Dopywu spod Konopnicy – formularze oceny istotności barier

Szanowni Państwo,

prosimy o przypisanie każdej z barier oceny od 1 (najważniejsza, najistotniejsza) do 5 (mało ważna, mało istotna) oraz dopisanie barier istotnych Państwa zdaniem, a obecnie niezdefiniowanych.

Jeśli Państwa zdaniem któraś z wymienionych barier NIE WYSTĘPUJE, proszę jej nie oceniać w ogóle.

Bariera	Istotność 1 – najistotniejsza 5 – najmniej istotna	Uwagi
Grupa barier infrastrukturalnych		
Brak ciągów komunikacyjnych pieszo-rowerowych		
Niespójne, nieestetyczne i nieuporządkowane elementy drobnej infrastruktury		
Murki oporowe utrudniające sezonową migrację zwierząt		
Udział gatunków obcych/inwazyjnych prowadzący do degradacji terenu		
.....		
.....		
.....		
Grupa barier społecznych		
Brak poczucia bezpieczeństwa w obrębie analizowanego terenu		
Brak dbałości o zielone tereny „wspólne”		
Niska świadomość części mieszkańców dotycząca niekorzystnego wpływu zabudowy na procesy przyrodnicze i funkcję retencyjną doliny		
Wzajemnie sprzeczne oczekiwania interesariuszy względem zagospodarowania doliny		
Brak akceptacji dla realizacji zmian		
Pozyskanie środków finansowych		

Bariera	Istotność 1 – najistotniejsza 5 – najmniej istotna	Uwagi
Grupa barier przestrzennych		
Utrudniona dostępność do części terenu		
Defragmentaryzacja terenu elementami infrastruktury drogowej/występowanie elementów zaburzających ciągłość i estetykę terenu (np. płoty, drogi itd.)		
Brak ciągłości szlaków komunikacyjnych wzdłuż cieku		
Zawłaszczanie terenu pod zabudowę		
....		
....		
....		
Grupa barier formalnoprawnych		
Rozdrobniona struktura własnościowa terenu w dolinie		
Nie w pełni wyjaśniony stan prawny cieku, z czego wynika problem z ustaleniem jego administratora		
Wymogi prawne związane z zabezpieczeniem doliny jako korytarza przewietrzającego dla miasta		

Działanie 3 Pierwszy etap integracji grupy docelowej – wspólna diagnoza problemu. Przygotowanie i przeprowadzenie pierwszej sesji warsztatowej

Lublin. Raport cząstkowy

ZAŁĄCZNIK NR 2

Formularze oceny atrakcyjności/zapotrzebowania i wykonalności realizacji poszczególnych wariantów wizji

Szanowni Państwo,

Będziemy wdzięczni za dokonanie oceny wariantów wizji rozwoju doliny Dopływu spod Konopnicy, zgodnie z przedstawionym poniżej materiałem.

Poniżej zaprezentowano założenia metodyczne oraz ogólny zarys wariantów, a następnie przedstawione zostały tabele, w których należy dokonać oceny poszczególnych wariantów.

Spis treści

ZAŁOŻENIA METODYCZNE	43
WARIANTY WIZJI I ICH OCENA.....	44
Wariant I – hydrologiczno-przyrodniczy	44
Wariant II – przyrodniczo-rekreacyjny	44
Wariant III – edukacyjny.....	45
Kryteria atrakcyjności/zapotrzebowania	45
Kryteria wykonalności	47

ZAŁOŻENIA METODYCZNE

Ocena atrakcyjności/zapotrzebowania i wykonalności działań oparta została na zmodyfikowanej macierzy General Electric¹¹, opartej na założeniach macierzy McKinseya, stosowanej w naukach o zarządzaniu dla oceny atrakcyjności produktu lub sektora. Konstrukcja macierzy opiera się na założeniu, że należy realizować ten wariant, który został oceniony jako najbardziej atrakcyjny, a jednocześnie możliwy do realizacji (wykonalny).

Macierz GE ma dwie osie:

- 1) oś zapotrzebowania,
- 2) oś wykonalności.

Do każdej z osi zostały przypisane kryteria oceny i punktacja możliwa do „zdobycia” w ramach danego kryterium. Proponowane kryteria przedstawiono podczas warsztatów. Oś zapotrzebowania ma przypisanych pięć kryteriów, natomiast oś wykonalności – siedem kryteriów. Na każdej z osi dany projekt/dane działanie może dostać ocenę zawierającą się w przedziale 0–70 punktów.

W zakresie kryteriów dotyczących „zapotrzebowania” i „atrakcyjności” danego rozwiązania wskazano pięć kryteriów. W ramach większości kryteriów jest możliwość przyznania od 0–10 punktów, natomiast przedziały punktowe kryteriów „kluczowych” – czyli wartość danego działania w zakresie przyrody oraz „pilność” problemów, które zostaną rozwiązane przez realizację danego wariantu mają „widełki” 0–20 punktów.

W zakresie kryteriów dotyczących „wykonalności” danego rozwiązania wskazano siedem kryteriów, z przedziałem punktowym 0–10 pkt. dla każdego.

¹¹ Koncepcja tej macierzy została opracowana przez firmę konsultingową McKinsey współpracującą z General Electric w początkach lat 70 XX w.

WARIANTY WIZJI I ICH OCENA

Wariant I – hydrologiczno-przyrodniczy

Cel: Przywrócenie przepływu w rzece poniżej obszaru problemowego

Pełnione funkcje:

- korytarz przewietrzający dla miasta,
- retencja wód,
- wzrost bioróżnorodności,
- polepszenie stanu wód powierzchniowych

Wariant zakłada podjęcie działań na rzecz odtworzenia przepływu w rzece poniżej obszaru problemowego, dzięki czemu oczekuje się zwiększenia wartości przyrodniczych i bioróżnorodności, w szczególności na odcinku od obszaru problemowego, aż do ujścia oraz poprawy jakości wód powierzchniowych. Powiązane z tym działania obejmą zwiększenie możliwości retencji nadmiaru wody: mokradła, minizbiornik, tworzące system spowalniający odpływ wód i dzięki temu ochronę przed podtopieniami terenów przylegających.

Ewentualne wdrożenie tego wariantu będzie wymagało pokonania m.in. barier formalnoprawnych i infrastrukturalnych.

Wariant II – przyrodniczo-rekreacyjny

Cel: Przywrócenie przepływu w rzece + zwiększenie dostępu do doliny dla ludzi

Pełnione funkcje:

- korytarz przewietrzający,
- retencja wód,
- wzrost bioróżnorodności,
- polepszenie stanu wód powierzchniowych,
- miejsce spędzania czasu wolnego.

Wariant II jest rozszerzeniem wariantu I o elementy zwiększające dostęp do doliny dla mieszkańców. W tym wariantcie zakłada się dodatkowo działania inwestycyjne umożliwiające zapewnienie funkcji komunikacyjnej doliny – możliwość swobodnego przemieszczania się pieszych do doliny oraz w jej obrębie. Założeniem jest utworzenie szlaku pieszego w dolinie, aczkolwiek tylko w takiej postaci ścieżek, aby nie spowodować nadmiernej presji na środowisko przyrodnicze w jej obrębie. Dodatkowo możliwe jest zbudowanie zejścia do doliny, ewentualnej dodatkowej kładki umożliwiającej przechodzenie przez ciek i elementów małej architektury – ławek, koszy na śmieci wzdłuż ścieżki (w zależności od potrzeb).

Ewentualne wdrożenie tego wariantu będzie wymagało pokonania m.in. barier formalnoprawnych związanych z własnością gruntów w obrębie doliny i barier przestrzennych związanych z tendencją do grodzenia doliny. Jednocześnie realizacja wariantu II będzie stanowiła rozwiązanie dla występujących barier przestrzennych uniemożliwiających swobodne przemieszczanie się ludzi wzdłuż doliny i części zdiagnozowanych barier infrastrukturalnych.

Wariant III – edukacyjny

Cel: Przywrócenie przepływu w rzece + zwiększenie dostępu dla mieszkańców + funkcja edukacyjna

Pełnione funkcje:

- korytarz przewietrzający,
- retencja wód,
- wzrost bioróżnorodności,
- polepszenie stanu wód powierzchniowych,
- miejsce spędzania czasu wolnego,
- możliwość prowadzenia działań edukacyjnych.

Wariant III to kolejne rozszerzenie wcześniej zaproponowanych rozwiązań, w tym przypadku o funkcję edukacyjną. Dolina Dopływu spod Konopnicy stanowi nie tylko o dziedzictwie przyrodniczym, ale i kulturowym Lublina, a w swej stosunkowo słabo przekształconej formie może stanowić cenny obiekt edukacyjny. Opcja jest szczególnie interesująca dla dzieci z pobliskich szkół, dla mieszkańców, ale także ze względu na duży udział studentów wśród mieszkańców Lublina.

Zakładane działania – poza działaniami inwestycyjnymi związanymi z odtworzeniem przepływu i udostępnieniem doliny dla ludzi, mogą objąć m.in. stworzenie ścieżki edukacyjnej – jako przykładu prawidłowo zagospodarowanej jednej z 84 charakterystycznych dla Lublina „suchych dolin”, opracowanie i zamontowanie tablic informacyjnych przy miejscach cennych przyrodniczo i zastosowanych rozwiązaniach hydrotechnicznych oraz działania na rzecz wsparcia przyrody ożywionej itd.

Szanowni Państwo,

Dla każdego z wariantów wizji prosimy o wypełnienie tabel oceny – zgodnie z instrukcją

Kryteria atrakcyjności/zapotrzebowania

Lp.	Kryterium	Liczba punktów	Wytyczne dla przyznawania punktacji	Przyznana liczba punktów – WARIANT I	Przyznana liczba punktów – WARIANT II	Przyznana liczba punktów – WARIANT III
I	Zakres i pilność problemów, które zostaną rozwiązane przez wdrożenie	0–20	Punktacja zależna od liczby barier, problemów lub źródeł problemów, które może rozwiązać realizacja danego działania <i>Im więcej rozwiązywalnych problemów, tym WIĘCEJ punktów</i>			

Lp.	Kryterium	Liczba punktów	Wytyczne dla przyznawania punktacji	Przyznana liczba punktów – WARIANT I	Przyznana liczba punktów – WARIANT II	Przyznana liczba punktów – WARIANT III
II	Pozytywny wpływ na inne przedsięwzięcia w dolinie i w okolicy	0–10	Liczba punktów zależna od ilości (pozytywnych) powiązań z innymi działaniami miasta <i>Im więcej powiązań, tym WIĘCEJ punktów</i>			
III	Powszechność	0–10	Jaki procent osób (społeczności lokalnej, specyficznych grup interesariuszy) będzie korzystać z efektów tego działania? <i>Im więcej grup, tym WIĘCEJ punktów</i>			
IV	Wartość w zakresie przyrody	0–20	Punktacja zależna od wpływu na poprawę warunków przyrodniczych w skali lokalnej/całego miasta (bioróżnorodność, przewietrzanie, ochrona, tereny zielone) <i>Im większa, tym WIĘCEJ punktów</i>			
V	Wartość w zakresie wizerunku miasta	0–10	Punktacja zależna od skali oddziaływania wizerunkowego działania (skala najbliższego otoczenia, dzielnicy, całego miasta) <i>Im większa, tym WIĘCEJ punktów</i>			
SUMA				0	0	0

Kryteria wykonalności

Lp.	Kryterium	Liczba punktów	Uzasadnienie punktacji	Przyznana liczba punktów – WARIANT I	Przyznana liczba punktów – WARIANT II	Przyznana liczba punktów – WARIANT III
I	Korzyści vs. koszty	0–10	Czy poziom kosztów będzie akceptowalny przez miasto/ inwestora? Czy planowane koszty realizacji projektu są współmierne do oczekiwanych korzyści?			
II	Bariery dla realizacji działania	0–10	Istotność sumy barier → jak silne bariery projekt musi przewyciężyć? <i>Im więcej barier, tym MNIEJ punktów</i>			
III	Utrzymywanie i zapewnienie bezpieczeństwa (możliwość utrzymywania efektów projektu przy współdziałaniu społeczności lokalnej i wolontariuszy)	0–10	Czy efekty działania projektu mogą zostać podtrzymane w ramach aktualnych środków budżetowych przeznaczonych przez UM na utrzymanie zieleni miejskiej lub ewentualnie z udziałem ochotników czy wolontariuszy, czy muszą być zatrudnieni dodatkowi pracownicy lub specjaliści z zewnątrz? <i>Im większe koszty utrzymania bezpieczeństwa i zapewnienia trwałości projektu, tym MNIEJ punktów</i>			
IV	Możliwość znalezienia specjalistów do wykonania projektu (firmy, eksperci)	0–10	Czy do wykonania działania są potrzebni wykwalifikowani specjaliści? Jeśli tak, czy da się ich znaleźć? <i>Im większa trudność techniczna w wykonaniu działania, tym MNIEJ punktów</i>			
V	Zgodność z działaniami zewnętrznymi (infrastrukturalnymi, społecznymi) i dokumentami strategicznymi miasta/dzielnicy	0–10	Im więcej działań, z którymi projekt jest zbieżny, tym większa szansa na powodzenie jego realizacji <i>Im więcej działań zbieżnych, tym WIĘCEJ punktów</i>			

Lp.	Kryterium	Liczba punktów	Uzasadnienie punktacji	Przyznana liczba punktów – WARIANT I	Przyznana liczba punktów – WARIANT II	Przyznana liczba punktów – WARIANT III
VI	Zależność od innych podmiotów	0–10	Czy realizacja działania zależy od innych podmiotów decyzyjnych (np. Gmina Konopnica, PGGWP, zarządcy infrastruktury)? <i>Im więcej podmiotów, tym MNIEJ punktów</i>			
VII	Akceptacja społeczna	0–10	Jaki procent grup interesariuszy/społeczności lokalnej zaakceptuje projekt? <i>Im więcej, tym WIĘCEJ punktów</i>			
SUMA				0	0	0

Dziękujemy za Państwa zaangażowanie i czas poświęcony na wypełnienie formularza!

Wypełnione formularze posłużą do przygotowania zbiorczej oceny atrakcyjności i wykonalności, która zostanie przedstawiona podczas kolejnych warsztatów – planowanych na trzeci tydzień września 2018.

W razie pytań lub wątpliwości w sprawie zawartości/wypełniania formularza proszę kontaktować się mailowo z Małgorzatą Markowską (mmarkowska@gig.eu) lub Małgorzatą Deską (mdeska@gig.eu).

*Uzyskane wyniki zostaną omówione podczas kolejnego spotkania/warsztatu. Aby było to możliwe, **wypełnione formularze prosimy odsyłać na adres: mmarkowska@gig.eu oraz mdeska@gig.eu w terminie 31 sierpnia 2018.***

Działanie 3 Pierwszy etap integracji grupy docelowej – wspólna diagnoza problemu. Przygotowanie i przeprowadzenie pierwszej sesji warsztatowej

Lublin. Raport cząstkowy

ZAŁĄCZNIK NR 3

Szczegółowe wyniki oceny atrakcyjności/zapotrzebowania i wykonalności realizacji poszczególnych wariantów wizji

Wyniki oceny atrakcyjności/zapotrzebowania poszczególnych wariantów:

Wariant I – hydrologiczno-przyrodniczy

Kryteria atrakcyjności/zapotrzebowania

Lp.	Kryterium	Możliwa liczba pkt.	Przyznana liczba punktów										Ocena końcowa
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
I	ZAKRES I PILNOŚĆ PROBLEMÓW, które zostaną rozwiązane przez wdrożenie	0-20	3	15	18	20	15	10	10	20	20	20	15,1
II	POZYTYWNY WPŁYW NA INNE PRZEDSIĘWZIĘCIA W DOLINIE I W OKOLICY	0-10	3	3	6	10	3	5	10	8	10	10	6,8
III	POWSZECHNOŚĆ	0-10	3	1	2	10	1	5	2	8	0	10	4,2
IV	WARTOŚĆ W ZAKRESIE PRZYRODY	0-20	3	14	8	20	14	10	20	20	20	15	14,4
V	WARTOŚĆ W ZAKRESIE WIZERUNKU MIASTA	0-10	3	10	2	10	10	5	10	8	0	10	6,8
SUMA			15	43	36	70	43	35	52	64	50	65	47,3

Wariant II – przyrodniczo-rekreacyjny

Kryteria atrakcyjności/zapotrzebowania

Lp.	Kryterium	Możliwa liczba pkt.	Przyznana liczba punktów										Ocena końcowa
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
I	ZAKRES I PILNOŚĆ PROBLEMÓW, które zostaną rozwiązane przez wdrożenie	0-20	5	20	15	15	20	20	5	20	20	20	16
II	POZYTYWNY WPŁYW NA INNE PRZEDSIĘWZIĘCIA W DOLINIE I W OKOLICY	0-10	5	10	7	5	10	10	7	9	10	10	8,3
III	POWSZECHNOŚĆ	0-10	6	8	6	5	8	8	3	9	10	10	7,3
IV	WARTOŚĆ W ZAKRESIE PRZYRODY	0-20	6	2	5	15	2	15	5	20	20	15	10,5
V	WARTOŚĆ W ZAKRESIE WIZERUNKU MIASTA	0-10	5	10	3	5	10	8	10	9	10	10	8
SUMA			27	50	36	45	50	61	30	67	70	65	50,1

Wariant III – edukacyjny

Kryteria atrakcyjności/zapotrzebowania

Lp.	Kryterium	Możliwa liczba pkt.	Przyznana liczba punktów										Ocena końcowa
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
I	ZAKRES I PILNOŚĆ PROBLEMÓW, które zostaną rozwiązane przez wdrożenie	0-20	5	10	12	15	10	5	5	20	20	20	12,2
II	POZYTYWNY WPŁYW NA INNE PRZEDSIĘWZIĘCIA W DOLINIE I W OKOLICY	0-10	5	10	8	5	10	5	4	10	10	10	7,7
III	POWSZECHNOŚĆ	0-10	5	6	8	5	6	10	4	10	10	10	7,4
IV	WARTOŚĆ W ZAKRESIE PRZYRODY	0-20	5	8	6	10	8	20	5	20	20	15	11,7
V	WARTOŚĆ W ZAKRESIE WIZERUNKU MIASTA	0-10	6	9	5	5	9	10	10	10	10	10	8,4
SUMA			26	43	39	40	43	50	28	70	70	65	47,4

Wyniki oceny wykonalności realizacji poszczególnych wariantów:

Wariant I – hydrologiczno-przyrodniczy

Kryteria wykonalności

Lp.	Kryterium	Liczba pkt.	Przyznana liczba punktów										Ocena końcowa
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
I	KORZYŚCI vs. KOSZTY	0-10	2	4	5	10	4	5	5		10	5	5,56
II	BARIERY DLA REALIZACJI DZIAŁANIA	0-10	5	8	6	1	8	10	0		5	4	5,22
III	UTRZYMYWANIE I ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA (MOŻLIWOŚĆ UTRZYMYWANIA EFEKTÓW PROJEKTU PRZY WSPÓŁUDZIALE SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ I WOŁONTARIUSZY	0-10	5	8	7	2	8	5	0		5	4	4,89
IV	MOŻLIWOŚĆ ZNALEZIENIA SPECJALISTÓW DO WYKONANIA PROJEKTU (FIRMY, EKSPERCI)	0-10	5	4	6	5	4	10	2		5	5	5,11
V	ZGODNOŚĆ Z DZIAŁANAMI ZEWNĘTRZNYMI (infrastrukturalnymi, społecznymi) oraz DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI MIASTA/ DZIELNIC	0-10	2	3	7	5	3	5	5		10	10	5,56
VI	ZALEŻNOŚĆ OD INNYCH PODMIOTÓW	0-10	3	6	4	5	6	10	0		4	4	4,67
VII	AKCEPTACJA SPOŁECZNA	0-10	4	6	5	10	6	5	5		10	10	6,78
SUMA			26	39	40	38	39	50	17	0	49	42	37,79

Wariant II – przyrodniczo-rekreacyjny

Kryteria wykonalności

Lp.	Kryterium	Liczba pkt.	Przyznana liczba punktów										Ocena końcowa
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
I	KORZYŚCI vs. KOSZTY	0-10	1	8	5	5	8	10	2		10	5	6
II	BARIERY DLA REALIZACJI DZIAŁANIA	0-10	3	2	7	1	2	8	0		5	4	3,56
III	UTRZYMYWANIE I ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA (MOŻLIWOŚĆ UTRZYMYWANIA EFEKTÓW PROJEKTU PRZY WSPÓŁUDZIALE SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ I WOLONTARIUSZY)	0-10	3	3	5	2	3	10	0		5	4	3,89
IV	MOŻLIWOŚĆ ZNALEZIENIA SPECJALISTÓW DO WYKONANIA PROJEKTU (FIRMY, EKSPERCI)	0-10	3	8	5	5	8	8	2		5	5	5,44
V	ZGODNOŚĆ Z DZIAŁANAMI ZEWNĘTRZNYMI (infrastrukturalnymi, społecznymi) oraz DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI MIASTA/ DZIELNIC	0-10	2	4	7	10	4	10	3		10	10	6,67
VI	ZALEŻNOŚĆ OD INNYCH PODMIOTÓW	0-10	3	8	5	5	8	8	0		4	4	5
VII	AKCEPTACJA SPOŁECZNA	0-10	5	10	7	5	10	8	3		10	10	7,56
SUMA			20	43	41	33	43	62	10	0	49	42	38,12

Wariant III – edukacyjny

Kryteria wykonalności

Lp.	Kryterium	Liczba pkt.	Przyznana liczba punktów										Ocena końcowa
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
I	KORZYŚCI vs. KOSZTY	0-10	1	7	5	5	7	8	2		10	5	5,56
II	BARIERY DLA REALIZACJI DZIAŁANIA	0-10	3	4	7	1	4	5	0		5	4	3,67
III	UTRZYMYWANIE I ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA (MOŻLIWOŚĆ UTRZYMYWANIA EFEKTÓW PROJEKTU PRZY WSPÓŁUDZIALE SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ I WOLONTARIUSZY)	0-10	3	2	4	2	2	5	0		5	4	3
IV	MOŻLIWOŚĆ ZNALEZIENIA SPECJALISTÓW DO WYKONANIA PROJEKTU (FIRMY, EKSPERCI)	0-10	3	9	5	5	9	5	2		5	5	5,33
V	ZGODNOŚĆ Z DZIAŁANAMI ZEWNĘTRZNYMI (infrastrukturalnymi, społecznymi) oraz DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI MIASTA/ DZIELNIC	0-10	2	6	7	10	6	8	2		10	10	6,78
VI	ZALEŻNOŚĆ OD INNYCH PODMIOTÓW	0-10	3	8	5	5	8	5	0		4	4	4,67
VII	AKCEPTACJA SPOŁECZNA	0-10	5	8	8	5	8	10	2		10	10	7,33
SUMA			20	44	41	33	44	46	8	0	49	42	36,34

Spis rysunków

Rysunek 1. Uczestnicy warsztatów przy zbiorniku ZR3.....	7
Rysunek 2. Folder informacyjny dotyczący fragmentu doliny, przygotowany dla uczestników warsztatów	8
Rysunek 3. Uczestnicy warsztatów podczas dyskusji o proponowanych wariantach wizji	11
Rysunek 4. Mapa grup interesariuszy – wersja zmieniona w wyniku dyskusji warsztatowej .	12
Rysunek 5. Mapa obszaru problemowego.....	14
Rysunek 6. Mapa obszaru problemowego z zaznaczoną strukturą własności	16
Rysunek 7. Widok na zbiorniki wód deszczowych ZR3	17
Rysunek 8. Drzewo problemów	18
Rysunek 9. Bariery gospodarowania zasobami przyrody doliny Doptywu spod Konopnicy....	19
Rysunek 10. Elementy infrastruktury i obecnego zagospodarowania doliny.....	21
Rysunek 11. Fragment prezentacji dotyczącej barier dla skutecznej ochrony i dobrego urządzenia/gospodarowania zasobami przyrody analizowanego terenu	22
Rysunek 12. Możliwe funkcje doliny – materiał pomocniczy przygotowany na III warsztaty	26
Rysunek 13. Przykładowa matryca GE	33
Rysunek 14. Graficzna interpretacja wyników analizy GE dla doliny Doptywu spod Konopnicy.....	35

Spis tabel

Tabela 1. Etapy warsztatów	5
Tabela 2. Aspekty mapy interesariuszy zmodyfikowane w wyniku dyskusji warsztatowej....	11
Tabela 3. Charakterystyka obszaru problemowego.....	14
Tabela 4. Ocena ważności barier.....	23
Tabela 5. Ocena końcowa ważności poszczególnych typów barier.....	24
Tabela 6. Kryteria oceny „atrakcyjności”/„zapotrzebowania”	31
Tabela 7. Kryteria oceny „wykonalności”	32
Tabela 8. Wyniki analizy określającej zapotrzebowanie/atrakcyjność zaproponowanych wariantów.....	34
Tabela 9. Wyniki analizy określającej wykonalność zaproponowanych wariantów.....	34

Spis załączników

ZAŁĄCZNIK NR 1. Hierarchizacja barier ochrony i gospodarowania zasobami przyrody doliny Doptywu Spod Konopnicy – formularze oceny istotności barier	36
ZAŁĄCZNIK NR 2. Formularze oceny atrakcyjności/zapotrzebowania i wykonalności realizacji poszczególnych wariantów wizji.....	40
ZAŁĄCZNIK NR 3. Szczegółowe wyniki oceny atrakcyjności/zapotrzebowania i wykonalności realizacji poszczególnych wariantów wizji.....	51